

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Ček. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.

Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

SCOVENE

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.

Filiale:
Novo mesto.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefono 4001-4005.

Vojno poročilo št. 963

Ogledniško delovanje v Sirti

V Fezzanu prijetih 50 sovražnih
ujetnikov — V Tunisu je bilo
uničenih 14 sovražnih tankov
štiri nasprotna letala uničena

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja.

Na sirtiskem bojišču obojestransko ogled-
niško delovanje.

Pri spopadih, ki so bili pretekli dne v Fez-
zanu, je imel sovražnik občutne izgube; prijetih
smo kakih 50 ujetnikov, med njimi dva častnika.

V Tunisu je bilo v bojih, kateri so se v
teku, uničenih 14 tankov, dva oklepna avtomo-
bila ter številna vozila.

Skupine naših letal so bombardirale in
streljemale neko libijsko letališče, kjer so za-
žgale skladišče tekočega goriva ter uničila na
tleh letala in avtomobile.

Drugi oddelki našega letalstva so delovali
nad srednjimi postojankami nasprotne razvisti-
ve v tuniški pokrajini. Osnovi lovcvi so v dnev-
nih dvobojih zbili 4 letala; dvojce naših letal se
ni vrnilo.

Nekaj bomb, spušenih na kraj Sciacca
(Agrigento) včeraj popoldne, je povzročilo ome-
njeno škodo; med civilnim prebivalstvom je bilo
7 mrtvih in eden ranjen.

Pri sovražnih nastopih smo zgubili dve tor-
pedni letali; velik del posadke je rešen.

Ruski napadi na Kavkazu zavrtnjeni

Nemške čete zavzele več gorskih postojank — Včeraj so Sovjeti zgubili 80 tankov in 52 letal

Hitlerjev glavni stan, 13. januarja. Nemško
vrhovno poveljstvo objavlja:

Na zapadnem Kavkazu je sovražnik zo-
pet obnovil svoje že del časa prekinjeno kra-
jevno bojno delovanje in ponovno poskusil
vdreti v postojanke nemških in madžarskih čet,
pri čemer je bil z visokimi izgubami zavrtnjen
v obrambnem boju. Na gorski fronti so nemške
čete zavzele številne bojne postojanke. Na osta-
lem južnem bojišču trajajo borbe dalje. 28 so-
vjetskih oklepnih voz je bilo uničenih.

Po močni topniški pripravi so začeli sovjeti
na nekem odseku madžarskih čet napad, ki je
bil v ogorčenih borbah s sodelovanjem nemških
čet zavrtnjen. Nemška in hitra madžarska bojna
letala so podnevi in ponoči obstreljevala z uni-
čujočim učinkom izhodiščne postojanke in so-
vražnikove kolone v pokretu.

Pri nadaljevanju lastnih napadalnih akcij
na srednjem odseku vzhodnega bojišča je
padlo v naše roke več ujetnikov ter veliko šte-
vilo oklepnih voz in topov.

Oprišče v Velikih Lukih se brani da-
lje z junaško hrabrostjo, medtem ko napredu-
jejo lastni napadi za razbremenitev oporišča.

Na področju Ilmenskega in Lado-
škega jezera je sovražnik izvršil močne na-
pade, ki pa so se razbili ob žilavem odporu
nemških čet. Sovjeti so izgubili v hudih borbah
52 oklepnih voz.

V ogorčenih letalskih bojih dneva so se

strelili nemški lovci 52 letal, med temi 36 na
severnem odseku, pri čemer je pogrešano eno
samo lastno letalo.

V Tunisu je sovražnik pri trajajočih kra-
jevnih bojih izgubil dotedaj 14 oklepnih voz, dva
oklepna izvidniška voza in veliko število motornih
vozil. Dnevni in nočni napadi nemškega in ita-
lijanskega letalstva v Severni Afriki so

bili naperjeni na topniške postojanke in zbirali-
šča čet. Štiri sovražna letala so bila sestreljena.

V zgodnjih jutranjih urah današnjega dneva
so angleška letala spet izvedla brez nevarne vzne-
mirjevalne poletne nad zapadnim nemškimi
ozemljem. Nastale izgube in škoda je nezna-
tna. Nad obalo Rokavskega preliva je
včeraj sovražnik izgubil dve letali.

Kako je bil odbit napad na Napoli

Napoli, 13. jan. AS: Italijanska letala, ki so
v ponedeljek uspešno branila Napoli pred na-
padom sovražnih letal, so uničila polovico so-
vražnih letal, ki so priletela nad mesto. Ko so
se ta letala usmerila proti Napoli, so jih ta-
koj prestregla domača letala, še preden se je
lahko sovražnik približal svojim ciljem. Lovci,
ki so bili v radijski zvezi z obrambnim povelj-
stvom Napoli, so po odhodu na ogledniški
polet, zapazili skupino sovražnih štirimotorni-
kov, kateri so prišli od juga, obvestili o tem
obrambo in takoj se je dvignila skupina lov-
cev, katerih poveljnik je zažgal letalo na čelu
sovražne skupine. Letalo je treščilo na tla blizu
Acerna (Salerno). Lovci so nadaljevali z zasle-
dovanjem sovražnika, dokler ni strmoglavilo
drugo letalo v okolici Lionija (Avellino). Isto-
časno pa je neka naša letalska pod povelj-
stvom častnika, ki je že pri prejšnjem napadu
na Napoli sestrelil eno nasprotno letalo, pole-

tela proti sovražniku od jugovzhoda. Veliki
bombniki so pred strelji italijanskih lovcev
spremenili smer ter se oddaljili. Toda tretja
patrola lovcev jih je dohitela 5000 metrov nad
Napoli. Zopet se je razvila bitka nad Pro-
cideo. Poveljnik italijanske patrola je napadel
zadnje sovražno letalo na levem krilu, ki se je
po drugem rafalu zažgalo ter treščilo v morje
blizu Ischije. Nasprotni bombniki so bili še
enkrat napadeni nad polotokom Sorrente in so
se morali umakniti proti Misijii. Neko osam-
ljeno lovsko letalo je napadlo še eno sovražno
letalo med Napoli in Caserto. Tudi to letalo
je bilo zadeto in se lahko smatra za izgubljeno.
Eno letalo je zbila protiletalska obramba.
Tako je sovražnik zgubil štiri letala. Pri zma-
govitih nastopih so se posebno odlikovali na-
slednji letalci: poročniki Ferlini, Monaco, Mas-
sietti narednik vodnika Seratini in Pastoretto
ter narednik Foruaci.

Zmagovit dan italijanskih letalcev

Afriško bojišče, 13. januarja. AS. Zadnji po-
nedeljek je bil zmagovit dan za italijanske lovce,
ki so se udeležili bojev v Sirti. Še enkrat so ita-
lijanski letalci pokazali svojo pogum ter svojo spo-
sobnost in zadali sovražniku težke udarce. Sestre-
lili so skupno 11 letal in uničili več desetih okle-
pnih sredstev. Ko je prišlo sporočilo, da se nahajajo
angleško-ameriška letala na nekem srednjem leta-
lišču v neposrednem sovražnem sirtiskem zaledju,
je dobila skupina naših lovcev pod poveljstvom
majorja Lorenza Vial: povelje, naj izvede nenaden
napad na to letališče. Skupino so tvorili bombniki
vrste »Macchi 202«, spremljali pa sta jih dve drugi
lovski skupini pod poveljstvom podpolkovnika
Tita Falconija in majorja Gustava Garretta. Napad
italijanskih lovcev na sovražno letališče je bil iz-

veden v nizkem poletu: 4 sovražna letala so bila
zažgana, 10 drugih pa zelo poškodovanih. Na po-
vratku so italijanski lovci zapazili več sovražnih
oklepnih sredstev, jih napadli ter kakšnih 60 za-
deli. Večina teh sredstev je bila onesposobljena.
Istčasno so se spremljujoče lovskie skupine spo-
padle s sovražnimi lovci, ki so bili štirikrat moč-
nejši, jih prišile v boj, katerega se je udeležilo
okoli 100 letal. Italijanski »Macchi 202« so se ju-
nasko spoprijeli z najmodernejšimi »Spittfirej« in
»Curtiss«, katere so vodili angleško-ameriški piloti
ter po dolgi bitki sestrelili 5 »Spittfirejev« in dva
»Curtissa«. Osem nadaljnjih sovražnih letal je bilo
zadetih. Italijanska letala, ki so ob tej priložnosti
zopet dokazala svojo taktično premoč nad števil-
nejšim nasprotnikom, so zgubila le tri stroje.

Rodoljubje italijanskih rojakov v Tunisu

Tunis, 12. jan. AS. Od trenutka, ko so čete
Osi prišle v Tunis in se zoperstavile angloameri-
škemu vpadu v francosko Severno Afriko, so se
pričeli za tu bivajoče Italijane dnevi goreče zve-
stobe in narodnega navdušenja. Navzočnost ita-
lijanskih vojakov združenih z nemškimi tovariši,
je priglajala patriotični ožog in vseh naših
rojakov tako v mestih kakor na deželi, kjer žive
že v več generacijah in delajo ter doprinašajo ne-
precenljiv delež s svojo razumnostjo in delom k
proizvodnji in uspevanju Tunisa.

V Tunisu, kjer Italijanov, ki so prišli iz Si-
cilije, naravnost mrgoli med prebivalstvom in
kjer na vsaki cesti in v vsaki trgovini govorijo
in razumejo njih jezik, so bile manifestacije za naše
vojake brez primere v ljubeznivosti in vzgonu.
Povsod so italijanske družine vojake sprejemale
in pozdravljale kot drage sorodnike.

Pa tudi v drugih področjih so tuniški Italia-
ni takoj začeli sodelovati z našimi Oboroženimi
Silami. Tako je italijanska bolnišnica v mestu, ki
je velika zgradba in največja moderna bolniš-

nica v Tunisu ter po pravici ponos naše kolonije,
takoj dala dve nadstropji na razpolago nemškim
tovarišem, tretje nadstropje pa našim vojakom.
Ranjence so tu negovali italijanski zdravniki ob
ljubeznivi podpori bolničark Rdečega križa iz Tu-
nisia. Tudi italijanski podporni odbor je sodelo-
val in pomagal skupno z GIL-om našim vojakom,
ki so prišli v Tunis z operacijskih področij. Več
sto italijanskih delavcev zlasti šoferjev in meha-
nikov, je takoj dalo svoje delo na razpolago Obo-
roženim silam.

Tudi v Suzi kjer živi kolonija 3.500 Italia-
nov, ki so po večini ribiči in obrtniki s Sicilije,
je bil prihod italijanskih in nemških sil za naše
rojake nepozaben dogodek.

V Sfaxu, kjer živi 4000 Italijanov, ki so tudi
prišli s Sicilije, je bil sprejem Italijanskih in
nemških sil izredno priščen. Velika italijanska
šola, kjer se je osredotočilo življenje naše zajed-
nice, je bila z ljubeznijo in umno preurejena v
bolnišnico za prvo pomoč ranjenim z bojišča. Vsa
italijanska kolonija je poskrbela za živila, zdra-
vila in obleko.

Preskrba ameriškega ekspedicijskega zbora v Evropi

Ameriška intervencija v Evropi je prisilila
angleško-ameriško trgovsko mornarico k najstrož-
jemu naporu za prevoz ljudi in gradiva. Ker pa
je bila prepeljana velika množina ljudi in gradiva
v kraje, ki nimajo dovolj sredstev niti za lastno
vzdrževanje, je izkrenje povečalo krizo živilskih
dobav Angliji. Ne gre več za enostavno preskrbo
civilnega prebivalstva, ki je bilo s potrebnimi
omejitvami prisiljeno na bomo življenje, marveč
za preskrbo številnih vojaških oddelkov z živčev
in orožjem, torej za preskrbo ljudi, ki jim je
treba posebej skrbno skrb za telesno zdravje in
duševno vedrost. Istočasno pa jim dobavljati ve-
like množine orožja in goriva, da se prepreči kri-
za zaradi pomanjkanja sredstev v primeru trdih
in dolgih bitk.

Dočim so Angloamerikanci s svojim običajnim
sistemom tudi v Tunisu srečno rešili vprašanje
orožja, pa je ostalo nerešeno prvo vprašanje, ka-
teroto stalno vznemirja zavezniško častništvo. Drugo
vprašanje so rešili enostavno tako, da so poslali
v prvo črto proti osnim četam francoske oddelke,
nabrane po raznih kolonijah. Ti oddelki se lahko
znajdajo v neugodnem položaju proti sovražniku.
Angloamerikanci niso ne priganja, da bi se za-
nimali za te ljudi. Vedo, da nimajo nikjer prija-
teljev. Borijo se iz obupa vedo, da so jih izdali
zavezniki in poveljniki. Ne dezertirajo, ker vedo,
da bi jih to lahko spravilo v zavezniške ječe, ki so
hujše od boja samega. Pasti v zavezniške roke
pomeni takojšnjo smrt brez razprave in brez opravi-
čevanja, dočim pomeni ječa konec strašne more, ki
je legla na celotno francosko ljudstvo, ki se je
pogubilo, ker je poslušalo razkojevalne nauke svojih
glavnih sovražnikov, judovskih prostozidarjev.

Zbirati živež za Amerikance v Afriki in za
one v angleškem imperiju, je bila prva misel vo-
diteljev ameriške mornarice. Zato pa so morali
zaradi nevarnih praznin, katere stalno povzroča-
jo osne podmornice v njihovem ladjstvu, omejiti
drugo transporte, ki se jim zde manj važni.
Zmanjšali so dovoz živeža za angleško civilno pre-
bivalstvo. Ker pa je racionaliranje v Angliji do-
seglo višek, morajo poljskati druga pota za rešitev.

Na pomoč je skočila ameriška tehnika, ki ni
gledala na okusnost jedi. Vsa jedila, meso in dru-
go, kar pošiljajo iz Amerike, so spremenili v
prah (meso, zelenjavo, mleko itd.). Ne upoštevajo,
da ima meso v takem stanju manjšo redilno moč
ter povzroča boleznin, posušena zelenjava pa nima
vitaminov in ne nudi otrokom odporne sile proti
nalezljivim boleznim.

Vsi ti argumenti, ki bi jih na široko obrav-
navali, ako bi šlo za ameriško in ne za angleško
prebivalstvo, so zamolčani v ameriškem tisku in
poleg tega se opaža med vrstami grožnja za po-
polno ustavitve, če bi se kdo pritoževal nad se-
danjimi dobavami.

Ta rešitev pa ima slabo stran tudi v vojaš-
kem pogledu. Danes še Amerikanci niso uspešno
vstopili v vojno na afriškem in evropskem odse-
ku. Danes še vedno čakajo in se krepijo. Kaj bo
jutri, ko bodo morali pomnožiti svoje vojne do-
bave, ki jih motorizirane divizije v tolikšnih ko-
linah požirajo? Četudi bi osna obrambna sred-
stva — kar pa ni verjetno — ne povečala svojih
napadov, ali bo ameriška mornarica mogla vzdr-

žati vojni ritem? Gotovo bo morala zmanjšati po-
šiljke drugam, kajti vse razpoložljivo ladjstvo je
že zdaj vpreženo za preskrbo sedanjih zavezniš-
kih potreb.

Rusija bo prva čutila omejitve. Lahko se bo-
do našla opravila za ukinitve vsake nadaljne
pomoči. V pristaviših bo led — ali pa bo ruski
zaveznik že zagrešil kakšno napako, ki bo vzrok
za izdajstvo. Toda tudi ta redukcija ne bo zadost-
na. Tudi Japonci so v svoji borbi na Tihem in In-
dijskem morju zmanjšali ameriške konvoje in
Amerikanci bodo morali iz atlantske mornarice
odtegniti nekaj svojih površinskih ladij na ta pro-
stor. Tako se bodo tudi ameriški oddelki v Av-
straliji in na otokih znašli v krizi.

Zato Amerikancem ne preostane drugega, ka-
kor popolnoma ukiniti pošiljanje živih angleškemu
civilnemu prebivalstvu. Posledice tega bodo za An-
glijo neopravičljive. Hudo bo v primeru, če se
bodo zgodilo istočasno s ponovitvijo bombnih na-
padov na angleška mesta.

Civilno prebivalstvo, ki ima nevzdržen po-
ložaj v prehrani in bo izpostavljeno še načrtnemu
bombardiranju nemškega letalstva, ne bo moglo
dolgo vzdržati v takem položaju. Če so Amerikanci
poslali svoj močan ekspedicijski zbor v Evropo
samo zato, da bi podvržli angleški imperiji svoji
politični moči, je treba pričakovati tudi konec
neodvisnosti angleške materske države, ker so
njene kolonije in dominijoni v velikem delu že
prešli v odvisnost njenega ameriškega zaveznika.
ARU

700 anglosaških petrolejskih ladij potopljenih

Berlin, 13. jan. AS: DNB je zvedel, da je
bilo od začetka vojne do danes potopljenih 700
sovražnih petrolejskih ladij s skupno tonažo
5.100.000 ton.

Položaj na vzhodnem bojišču

Berlin, 13. jan. AS: Mednarodna poročeval-
ska agencija je izvedela naslednje podrobnosti
o položaju na vzhodnem bojišču. Po silovitih in
brezuspешnih napadih prejšnjih dni, so boljše-
viki južno od Stalingrada vrgli v boj nove moč-
ne sile, obupno poskušajo zlomiti nemško ob-
rambno črto. Povsod so bili napadi velikanskih
mas zdrobljeni ob silovitem ognju nemškega
avtomatskega orožja in topništva, dočim so na
nekaterih točkah, kjer je Sovjetom uspelo
vdreti v postojanke, močni nemški protinapadi
tako popravili položaj. Takojšnja in neposred-
na uporaba svežih nemških rezerv je tako po-
vsod zavrla vsak delni uspeh, ki ga sovražnik
ni mogel izkoristiti. Boljševiška zbirališča so
bila čisto dobesedno zmetla v nemškem kon-
centričnem ognju, dočim so bila njihova sred-
stva v velikem številu onesposobljena. Posebno
veliki so bili nemški protinapadi med Donom
in Volgo, kjer so bile po nekajdnevni zagri-
zenih bitkah številne vasi zavojevane in se je

položaj očitno zboljšal. V teh nastopih so bile
razne močne sovjetske skupine obkoljene in
jih zdaj uničujejo.

Na Kavkazu so boljševiki izvedli nenaden
napad z motorizirano kolono, ki je prodirala v
smeri proti mestu Mineralnij vodi. Majhna po-
sadka tega mesta je z maloštevilnimi protitan-
kovskimi topovi junaško zlonila napad, zadala
sovražniku težke izgube, uničila 12 tankov ter
odbila kolono proti vzhodu. Neka druga letala
boljševiške kolone je izrabila goste megle in
je skušala vdreti v nemške postojanke v ve-
likem donskem kolenu, pa je bila tudi hitro
ustavljena in potem uničena. Na vseh drugih
odsekih so nemške čete nadaljevale svoje pre-
mike po določenem načrtu in številni novi
kraji so bili zasedeni. Pri Velikih Lukih so
nemški naskakovalni oddelki vkljub obupnemu
sovjetskemu odporu, nadaljevali svoje napre-
dovanje.

Minister za javna dela v Turinu

Turin, 13. jan. AS. Minister za javna dela je
dospel včeraj v Turin ter si ogledal dela za po-
pravo poslopij poškodovanih po nasprotnikovih
letalskih napadih. Nato je na sedežu prefektore
v navzočnosti prefekta, zveznega tajnika in župana
poročal funkcionarjem civilne tehnične službe ter
voditeljem stavbnih organizacij. Dal je navodila
za naglo nadaljevanje del. Zvečer je minister Gor-
la zapustil Turin.

Brat maršala Pilsudskega umrl v sovjetski ječi

Varšava, 13. jan. AS. Globok vtis je povzročila
novica, ki so jo prinesli tujakšnji krajevni časopi-
si o smrti Kazimira Pilsudskega, brata umrlega
poljskega maršala Pilsudskega. Kazimir Pilsudski
je umrl po dolgem trpljenju v sovjetski ječi.

Čungking je izčrpan

Buenos Aires, 13. januarja. AS. Izjava za-
stopnika kitajskega vojaškega odposlanca v Wa-
shingtonu, da je »čungkingška Kitajska pred polnim
izčrpanjem«, je naredila globok vtis v Združenih
državah.

Ledeni val na Bolgarskem

Sofija, 13. jan. AS: Po vsej Bolgariji se je
razširil izreden ledeni val. V nekaterih krajih
je termometer padel na 22 st. pod ničlo. Velike
količine snega ovirajo cestni in železni promet.

Moskva protestira pri zaveznikih

Rim, 13. januarja. AS. »Sunday Picural« trdi,
da bo Moskva protestirala v Londonu in Wa-
shingtonu proti razvoju položaja v Severni Afriki.
»Times« piše, da je zvedel iz dobro poučenih vi-
rov, da hočejo Sovjeti storiti potrebne korake in
dobi dovoljenje, da bi poslali svoje vojaške opa-
zovalce na ta odsek. Dodaja se, da je sovjetska
vlada sporočila Londonu svoje hotenje, naj se z
njo posvetojuje ter naj jo pouče o vsem, kar se
dogaja v Severni Afriki, grozeč, da v nasprotnem
primeru ne bo priznala nikake odločitve, ki jo
bodo zavezniki sklenili glede francoskega koloni-
jalnega imperija. »Observer« napada De Gaullovo
odbor, ki zavzema etatišče, da ima samo De Gaulle
pravico govoriti v imenu odpadlih Francozov. List
pripominja, da ni nobenega dokaza, da bi bil De
Gaulle izvoljen za voditelja vseh Francozov in da
morajo imeti v nekaterih primerih besedo ter odlo-
čitev civilne oblasti.

Čiščenje v Sofiji

Sofija, 13. jan. AS: Policija je pri čiščenju
lokalov v prestolnici zasačila 134 nezaželenih
oseb, ki niso imele dovoljenja za bivanje v
Sofiji. In bodo zato poslani v koncentracijska
taborišča na otok Tasos in Samotrake.

Pogovori s slovenskim ljudstvom:

Prvi obračun

Časnikar Alessandro Nicotera je snoči za-
ključil vrsto predavanj s sledečim govorom:

Smatramo, da so v političnem življenju Ljub-
ljane poslednji meseci pomenili važno prehodno
dobo. S temi našimi razgovori smo imeli namen
doprinesiti svoj delež k razjasnjevanju, ki je v
teku, katero se razvija izredno počasi, vendar pa
je postalo dejstvo, ki je vidno vsem.

Sedaj jih bomo za nekaj tednov prekinili v
pričakovanju, da dozore drugi odločilni dogodek,
ki bodo okrepili naše načelo o medsebojnem razu-
mevanju med Italijani in Slovenci.

Zatrdno upamo, da je zima čas premišljevanja,
ki prinaša vedno najboljše nasvete, da se končno
pride do konkretnega sporazuma, do resničnega in
pravega sodelovanja na vseh poljih delavnosti
med Italijani in Slovenci.

Hoteli bi biti napovedovalci skupnega, jasne-
ga in koristnega dela; naša želja je bila tudi v
največji meri doprinesiti delež, da bi se razjasnilo
in razpršile megle, ki ovijajo možgane in srea.

Dejstvo je, da se je viharno ljubljansko nebo
razjasnilo. Kdor se spomni na nekatere temne

(Nadaljevanje na drugi strani.)

(Nadaljevanje s 1. strani)

dneve iz preteklega leta, bo moral priznati, da pihla veter millega vremena, če že vreme ni popolnoma lepo.

Dejansko se je v duhah ustvarila neka jasnost: mi tako mislimo. Govorimo o osebah z dobrimi nameni, ki so bile žrtve tisočev negotovosti, tisočev napadnih napovedi, tisočev zgrešenih nad.

Naj vsakdo za svoj račun napravi majhen zaseben obračun o prestopih bojnih in mogoče tudi o strahotah. Naj se spomni na fantastične govorice, katerim so vsi verjeli in na zmole zlobne podtalne propagande. Naj vsakdo pogleda nazaj na čase, ki so prešli in na razpoloženja, ki jih je bilo treba prenašati in premagati. Vsak dober mešan naj skuša vestno presoditi v svojem spominu, kolikokrat ga je vse to mimo pravih zvedo na napadna poba. Nato pa naj vsak Slovenec usmeri svoj pogled na Italijo, ki je v boju z najverolomnejšim sovražnikom, v ogromnem boju ter je navzoča med nami odločna, jasna in delavna.

O naši Italiji je treba reči, da se v sorazmerju s tolikimi hudimi preizkušnjami, katere je morala prenesti, nam predstavlja kot dežela izredno polna življenja in vzvišena stvaritev, potem, ko je zmagovito zaključila toliko bojev, ko je njen narod srečno prenesel ogromen vojni napor ne samo od leta 1939 naprej, ampak še v prejšnjih letih. Kljub vsemu se mora ta odlika Italije jasno pokazati vsakomur, kdor zna gledati nad majhnimi bedami in zmedami dnevnega življenja.

Dobro vemo, da žive nepopolnejši zločinci, katerim nauki dogodkov ne prinašajo ničesar; večina pa tudi po najhujših razpršitvah nazadnje vendar najde v svojem prepričanju stalno ravnateljstvo.

Mi tedaj menimo, da so se pri večini Slovencev razblinili prividi, ki so se razplameli v jeseni leta 1941 in nato še bolj v naslednji pomladi.

Možno je, da bo nasprotna propaganda skušala ustvariti druge privide. Podtalni elementi ne bodo mogli priznati, da so premagani, dokler bodo dobivali podporo in to seveda ne bo več mogoče, ker narod ne bo hotel ostati v zmoti.

Slovenski kmet bo sedaj mnogo bolj oprezen, kadar mu bodo prihajali pripovedovat, da rdeča vojska napreduje vedno bolj zmagovito. Po dolgem času se je prepričal, da se je rdeča vojska vojskovala, da se je živalsko borila, vendar pa je vedno na vseh bojiščih bila prisiljena k umiku.

Velika večina ljudstva je tudi domela, da podtalnezi lahko izjavejo več ali manj razsežne neredne, kajti povsod tam, kjer so roparji, so vedno možne sasede in ropanja, toda zato bo zatiranje vedno večje, kakor pa kateri koli upor.

Skratka, celo vrsto zmot, v katere je podtalna propaganda lahko računala, dokler je bilo mogoče nabirati nevedneže in tiste, ki jih je lahko navdušiti, je razbila ista stvarnost dejstev. Ob obračunu pa se lahko ugotovi, da je slovensko prebivalstvo postalo mnogo bolj previdno pri vrednotenju tistega, kar se dogaja, kar opazuje in kar čuti.

Prav gotovo ve, da bodo italijanska vojska in druge ustanove v tej pokrajini, tudi v bodoče z močno roko opravljale svojo nalogo, seveda z vsem duhom razumevanja. Ta duh razumevanja na strani italijanskih oblasti bo vedno enak meri lojalnosti slovenskega ljudstva.

To je bistveno, glavno in končno stališče: politično dejanje ne izhaja iz predsodkov, ampak je vedno v skladu in bo v skladu z razpoloženjem Slovencev. Če se bo večalo število roparjev, njihovih prikritih in skritih sodelavcev, podpirateljev, oskrbovalcev, finančnikov, simpatizerjev, se bodo v matematičnem razmerju večale tudi sankcije. Če se bo manjšalo število iztirincev, prividov, zločinov, bodo v prav toliki meri točno zmanjšane tudi omejitve. To je zelo jasen postopek, ki ga ne bodo mogli oslabiti tisti ljudje, ki bi hoteli izzvati vero v lastno dobro prepričanje, da bi zato zahtevali milost.

Sodaj niso časi taki, da bi se verjelo v besedo, pa tudi mogoče ne v prisego... v dobro prepričanje nikogar, kadar je na razpolago na stotine prilik, da se dokaže lastna dobra volja delati za dobro.

Slovenec bi moral skratka priti do prepričanja, da se bo z njimi postopalo tako, kakor zasluži. Majhna formalna vprašanja štejejo malo ali nič pri usmeritvi splošnega značaja, od katerega je odvisna strogost posameznih odredb.

V prepričanju, da bodo naziranja in nameni tega prebivalstva počasi ugodno dozorevali v vedno večjem in boljšem razumevanju Italije, zaključujemo to prvo vrsto predavanj z mislijo, zlasti na vojaške, ki tukaj z žrtvijo predstavljajo bojujočo se Italijo.

Srečno
novo leto

Želi

OKRŠLAR MATEVŽ

izdelovanje torbarskih predmetov

Ljubljana, Tržaška cesta 42

Razdelitev poslova na okrajnem sodišču

Na ljubljanskem okrajnem sodišču je sedaj objavljena razdelitev poslova in referatov med posamezne sodnike, kakor jo je potrdilo okrajno sodišče. Starešina okrajnega sodišča je g. Fran Orožen. Njemu v pomoč in sodelovanje je dodeljenih 11 sodnikov in 2 sodna pripravnika. Od sodnikov je en sodnik, g. Ludvik Batista, dodeljen pobotnemu uradu, ki posluje v Simon Gregorčičevi ulici in ki ureja obveznosti nemških izselencev do prebivalcev Ljubljanske pokrajine in obratno. Ostalim sodnikom so dodeljeni posamezni nesporni in sporni posli. Vodstva posameznih oddelkov so v glavnem ostala neizpremenjena, vodo posle isti sodniki, kakor so bili določeni že lansko leto.

Izmenjana sta le sodnika na obeh kazenskih oddelkih VI in VII. Dosedanji kazenski sodnik na oddelku VI g. Fran Peterca je prevzel vodstvo civilnega oddelka IVA in referat o stanovanjskih odpovedih namesto sodnika dr. Valentina Benedika, ki je prevzel kazenski oddelki VI. Sodnik g. Janko Müller, ki je doslej vodil civilni oddelki II, je prevzel kazenski oddelki VII. Namesto sodnika g. Vinca Panceta, ki je prevzel Müllerjev civilni oddelki.

Do sredi lanskega leta so poslovali trije izvršilni oddelki. Zaradi zmanjšanja izvršilnih poslov je bil tretji oddelki Vb ukinit in sta sedaj v funkciji samo oddelki V, ki ga vodi sodnik g. Jože Tome hkratu z vodstvom zemljiške knjige ter oddelki VA, poverjen v vodstvo sodniku g. Albinu Torelliju.

O poslih izvršilnega oddelka je bilo že kratko poročano. Naj navedemo značilno okolnost, da so prisilne prodaje zarubljenih premičnin, kakor pohištva, zlatnine in drugih stvari, lani bile zelo redke, in da so razglasi o takih dražbah, ki so bili druga leta silno pogosti, na objavnih deskah zelo, zelo redki in so skoraj z desk izginili. Lani se bili v 41 primerih prodani v korist upnikov zarubljeni predmeti na javni dražbi, ko je bilo predlanskim takih prodaj 112 in v letu 1940 celo 136, druga leta pa še veliko več, takole do 300. Izvršilni organi so imeli druga leta polne roke raznih rubežni. Lani so imeli razmeroma malo opravil. Opravili so lani 609 rubežni, predlanskim 966 in v letu 1940 celo 1456. Izvršilni organi so lani opravili tudi na zahtevo hišnih gospodarjev 151 deložacij, predlanskim 241 in v letu 1940 celo 369.

Gospodarstvo

Italijanska proizvodnja črnih kovin v letu 1941 je bila v primerjavi z letom 1940 večja za 100%. Proizvodnja črnih kovin je bila v letu 1941 večja za 100% v primerjavi z letom 1940. Proizvodnja črnih kovin je bila v letu 1941 večja za 100% v primerjavi z letom 1940.

Fuzije v Italiji. V drugi polovici lanskega leta je prišlo do izredno številnih fuzij v Italiji. Računajo, da je ta koncentracija združila okoli 3.3 milijarde lir, kar je seveda bilo omogočeno z raznimi davčnimi olajšavami.

Fuzija v italijanski industriji precizne mehanike. Družba Isario Milano z glavnico se je fuzionirala z družbo Siemens d. d. Milano, z glavnico 11 milj. in je inkorporirala tele družbe: D. d. Lombardskih delavnic za precizne aparate (O. L. A. P.) v Milano z glavnico 5 milj. lir, D. d. Alfieri & Colli v Milano z glavnico 2.65 milj. in D. d. za nepremičnine Vipiteno v Milano z glavnico 0.15 milj. lir.

Spodnještajski zavod za impregniranje lesa Guido Rüttgers objavlja otvoritveno bilanco v markah za 1. januar 1942. Glavnica 0.5, rezerve 0.09, obveznosti 0.37, naprave 0.41, obratna glavnica 0.55, od tega naložba v bankah 0.024 milj. mark.

Izravnalni sklad za cene na Hrvaškem. Zvišanje državnih pristojbin za sladkor, žganje, špirov, kavne in čajne nadomestke, služi predvsem za to, da se ustanovi poseben izravnalni sklad za cene, ki bo služil za regulacijo cen. Ta sklad naj bi znašal v celoti 2 milijardi kun.

Nova družba za mednarodno trgovino v Zagrebu. V Zagrebu je dovoljena ustanovitev Une, mednarodne d. d. z glavnico 22 milijonov kun. Družba se bo pečala z izvozom domačih surovin, zlasti pa kmetijskih proizvodov, ter bo nadalje uvažala v zameno druge izdelke.

Fuzija srbskih bank. Sklenjena je fuzija naslednjih srbskih bank: Tehnična kreditna banka, Industrijska kreditna banka, Mešanska hranilnica vse d. d. v Beogradu v novo Industrijsko tehnično banko d. d.

Terjatve do bivše jugoslovanske države in banovin itd. v Nemčiji. V Nemčiji so začeli z izplačevanjem odpravin za terjatve namram bivši jugoslovanski državni, banovinski in državnim ter banovinskim obratom. Gre za terjatve, ki so nastale do 15. aprila 1941. Terjatve in pravice do drugih jugoslovanskih dolžnikov ne pridejo pod ta določila.

Obvezna ponudba vrednot v Srbiji. Srbska na-

Nov občinski komisar v Dobrepolju

Fašist Enzo Verzelloni je imenovan za izrednega komisarja v občini Videm-Dobrepolje namesto fašista Bruna Domenella.

rodna banka je izdala razglas, po katerem morajo lastniki ponuditi vse svoje vrednote na odkup. Gre za papirje, ki se glase na inozemsko valuto, terjatve namram inozemcem, zlato, inozemske vrednostne papirje, v državi izdane vrednostne papirje, če se glase na tuje valute, deleže pri inozemskih družbah, hipoteke terjatve namram inozemcem, terjatve do rent itd. To morajo storiti tudi priseljenci. Tuzemci morajo ponuditi tudi še terjatve v inozemski valuti do domačih dolžnikov itd.

Zadružništvo na južnem Madžarskem. Madžarska vlada je izdala novo odredbo o zadružništvu na južnem Madžarskem. Obstoječe zadružne zveze, ki imajo najmanj 200 članic, lahko poslujejo še naprej, če pristopijo k osrednji zvezi madžarskih kmetijskih zadrug v prilagoditvi svojih pravil madžarskim zakonom. V posebnih primerih je dovoljen obstoj tudi zadrug, ki imajo 10% kot je predpisano številu članstva.

Omejitve potrošnje električnega toka na Madžarskem. Madžarska vlada je izdala naredbo, po kateri se mora izvesti omejitev potrošnje električnega toka na Madžarskem. Gostilne, restavracije itd. smejo porabiti 70% normalne potrošnje, industrijska podjetja pa 90% potrošnje v dobi od julija 1941 do julija 1942. Tudi zasebni potrošniki morajo omejiti porabo radiatorjev itd.

Izkoriščanje donavskega trsa za celulozo. Romunska vlada proučuje predlog milanske družbe Snia Viscosa za izkoriščanje donavskega trsa, ki je baje odlična surovina za izdelovanje celuloze. Družba bi ustanovila posebno tvornico celuloze z možno proizvodnjo 40.000 ton na leto. Omeniti je, da se za slično koncesijo poteguje tudi neka nemška družba.

Bolgarske finance. Novi bolgarski proračun za leto 1943 predvideva 21.75 milijarde levov dohodkov in 19.5 milijard levov rednih izdatkov. Prebitek rednih dohodkov nad rednimi izdatki bi porabljen za kritje izrednih izdatkov. Okoli 2 milijardi levov je določeno za izboljšanje prejemkov državnih službenecv.

Irska centralna banka začne delovati dne 1. februarja. Glavnica banke znaša 40.000 funtov, od katerih je plačanih sedaj že 24.000. Banka bo potegnala iz prometa dosedanje takozvane konsolidirane note.

Statistika državnih strokovnih šol in samoupravnih šol ter privatnih trgovskih tečajev v Ljubljanski pokrajini za šolsko leto 1940/41.

1. Državne strokovne šole.

(Dalje.)

Tek. štev.	Naziv šole	Vzorednica	Odelek	Odelek	Število učencev										Skupaj	Število učiteljev										Skupaj	
					Razred											Profe-orji	Predmetni učitelji	Spec. strok. učitelji	Industrijske obrtni učitelji	Skupaj							
					I		II		III		IV		Skupaj														
					m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.													
					m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.							m.	ž.	m.	ž.	m.		ž.
1	Državna trgovska akademija, Ljubljana	2	.	.	21	21	22	27	29	17	28	30	131	155	286	13	—	—	—	—	—	—	13	—	13		
2	Državna dvorazredna trgovska šola, Ljubljana	2	.	.	19	18	—	—	12	32	—	—	70	85	155	3	1	—	—	1	1	1	5	3	8		
3	Državna srednja tehniška šola, Ljubljana	3	.	3	103	—	94	1	78	—	59	—	334	1	335	38	1	1	1	1	8	3	5	4	52	9	61
4	Državna delovodska šola, Ljubljana	4	.	.	84	—	5	—	—	—	—	—	89	—	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Državna moška obrtna šola, Ljubljana	3	.	.	8	1	7	1	9	2	—	—	24	4	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Državna ženska obrtna šola, Ljubljana	3	.	.	—	59	—	45	—	37	—	—	141	141	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
7	Šola za glasbila, Ljubljana	.	.	.	3	—	1	—	4	—	—	—	8	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	Zavod za ženske domače obrt, Ljubljana	.	.	.	—	151	—	—	—	—	—	—	151	151	—	—	—	—	1	8	—	6	1	14	15		
9	Čipkarska šola, Horjul	.	.	.	—	19	—	—	—	—	—	—	19	19	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	
10	Čipkarska šola, Polhov Gradec	.	.	.	—	32	—	—	—	—	—	—	32	32	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	
11	Čipkarska šola, Fara pri Kočevju	.	.	.	—	8	—	—	—	—	—	—	8	8	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	
Skupaj		4	10	3	275	359	162	119	132	88	87	30	656	596	1252	54	2	1	2	10	12	6	13	71	29	100	

2. Samoupravne strokovne šole

1	Dvorazredna trgovska šola zbornice za TI, Ljubljana	3		22	80	25	57	—	—	—	—	37	137	174	18	1	—	2	2	—	—	—	—	—	—	20	5	25
2	Abiturientski tečaj zbornice za TI, Ljubljana	—		32	72	—	—	—	—	—	—	32	72	104	11	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	1	12
Skupaj				3		54	152	25	57	—	—	69	209	278	29	2	—	2	2	—	—	—	—	—	—	31	6	37

3. Enoletni trgovski tečaji.

1	Trgovski tečaj „Christof“, Ljubljana	4		39	80	—	—	—	—	—	—	39	80	119	11	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	18	2	20
2	Trgovski tečaj „Robida“, Ljubljana	1		2	30	—	—	—	—	—	—	2	30	32	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	8
3	Trgovski učni zavod, Ljubljana	2		24	64	—	—	—	—	—	—	24	64	88	8	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	8	1	9
4	Enoletni trgovski tečaj mestne občine ljubljanske	2		—	56	—	—	—	—	—	—	—	56	56	7	3	—	1	2	—	—	—	—	—	—	8	5	13
5	Enoletni trgovski tečaj „Dular“, Novo mesto	1		13	4	—	—	—	—	—	—	13	4	17	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	1	3
Skupaj				10		78	234	—	—	—	—	78	234	312	31	6	9	1	1	5	—	—	—	—	—	41	12	53

Statistična pregledna sumarična tabela.

		Število	šol	razredov	vzored.	moških	žen-kih	skupaj																
1	Državne strokovne šole	11	47	4	656	596	1252		54	2	1	2	10	12	6	13	71	29	100					
2	Samoupravne strokovne šole	2	3	3	69	209	278		29	2	—	2	2	2	—	—	31	6	37					
3	Enoletni trgovski tečaji	5	10	—	78	234	312		31	6	9	1	1	5	—	—	41	12	53					
Skupaj		18	60	7	803	1039	1842		114	10	10	5	13	19	6	13	143	47	190					

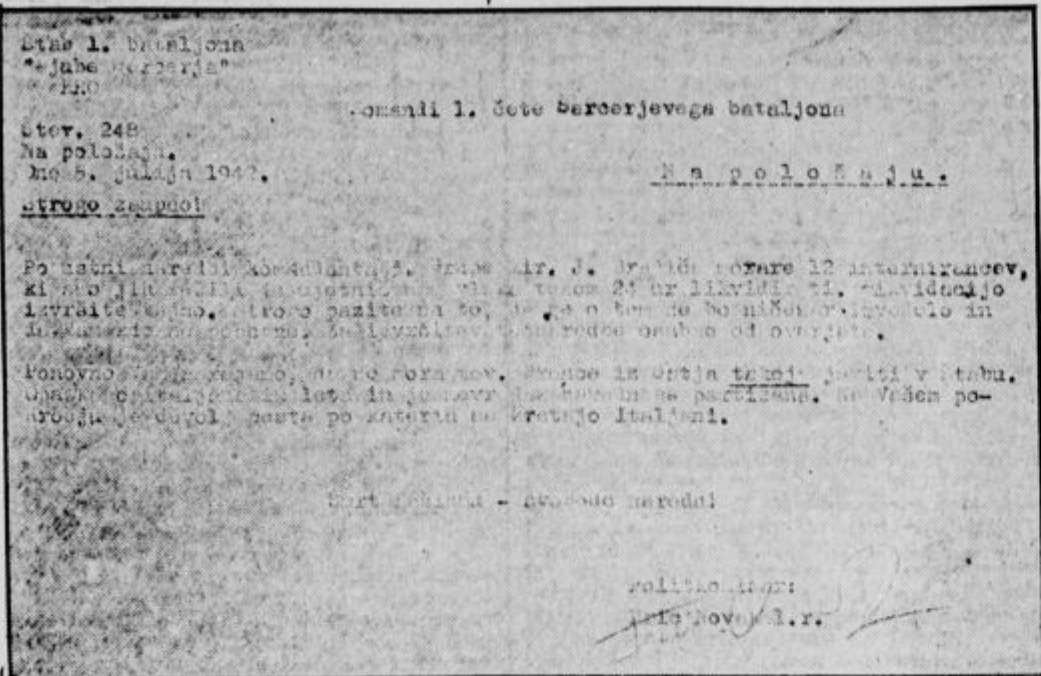
Iz vzrokov vojne nastaja orožje miru

POT POLITIČNE MOČI PETROLEJA

Še so potekala leta, preden so pričeli pridobivati sintetični bencin v večjih količinah. Šele v decembru leta 1933 je bila dovršena gradnja velikih naprav za izpreminjanje premoga v tekočino v »Leunawerk« pri Merseburgu. Šele konec leta 1934, ko je država ukrenila, da se združijo vse oglenice rjavega premoga in se ustanovi skupna »Braunkohlenbenzin AG.«, je bil uresničen sen znanstvenikov, da iz povzročitelja vojne napravijo orožje miru. Ko je gnil nemški sintetični bencin vedno več avtomobilov in letal, se je pričela obnem tudi revolucija z dalekosežnimi posledicami. Anglija je zgradila ogromne naprave za pridelovanje sintetičnega bencina pri Billinghamu; take naprave je gradila Amerika, Francija in Turčija; Španija, Belgija in Italija, Japonska in Mandžukuo so prevzele nemške patente. In to je pomenilo več kakor samo gospodarsko dejstvo. To je najprej dokazalo, da gre za iznajdbo, ki bo služila miru. Toda naši sovražniki so venomer kričali v svet: »Nemški gospodarski zagon? Ta se more uresničiti samo z oborožitvijo. In kar so doslej vselej iznašli nemški znanstveniki in kemiki, vse to je služilo vendar enemu samemu cilju: pripravi na vojno...«

Vistra ali Buna nista napravila Nemčijo samo močno, četrtletka ni le sredstvo, da nas napravi neodvisne od tujega monopola surovin. Nem

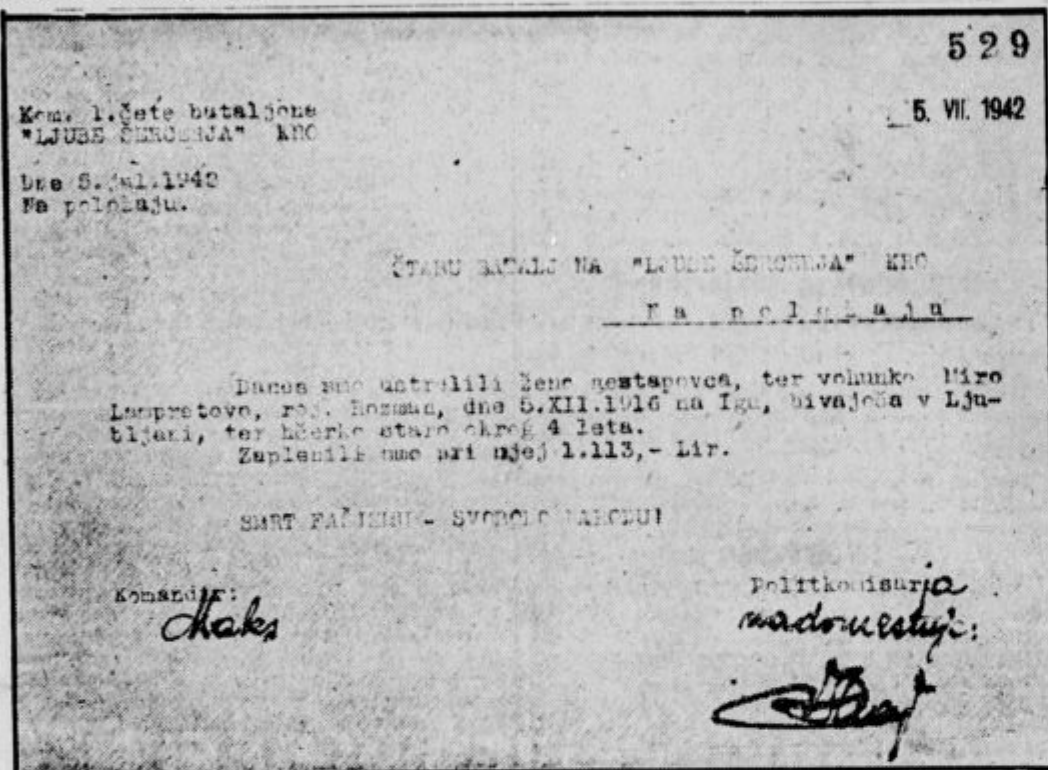
Listine, ki pričajo o komunističnih hudodelstvih

Štab 1. bataljona »Ljube Šerčerja« KRO — Stev. 248 — Na položaju. — Dne 5. julija 1942. Strogo zaupno!

Komandir 1. čete Šerčerjevega bataljona — Na položaju.

Po ustni naredbi komandanta 3. Grupe Mir. J. Bračiča morate 12 internirancev, ki smo jih rešili iz ujetniškega vlaka tekom 24 ur likvidirati. Likvidacijo izvršite tajno. Strogo pazite na to, da se o tem ne bo ničesar izvedelo in da vam kdo ne pobeigne. Za izvršitev te navedbe osebno odgovarjate. — Ponovno vam narejamo, da se mora to. Brenci iz Ustja takoj javiti v Štabu. Opazka o italijanskih letalcih je nevedna zavednega partizana. Na Vašem področju je dovolj cesta, po kateri se kretajo Italijani. — Smrt fašizmu — svoboda narodu! — Politkomisar

Kom. 1. čete bataljona »Ljube Šerčerja« KRO — Dne 5. jul. 1942 — Na položaju.

Štabu bataljona »Ljube Šerčerja« KRO — Na položaju.

Danes smo ustrelili ženo gestapovca, ter vohunke Miro Lampretovo, roj. Rozman, dne 5. XII. 1916 na Igu, bivajoča v Ljubljani, ter hčerko staro okrog 4 leta. Zaplenili smo pri njej 1.113,- lir. — Smrt fašizmu — svoboda narodu! — Komandir — Politkomisarja nadomestuje

V izvrševanju zločinov, ki je z njimi slovenska komunistična stranka pokrila Ljubljansko pokrajino, so se komunisti zmotili v dveh ozirih. Najprej so bili prepričani o svoji zmagi ter odhod mirno sklepali, da bo zmaga zabrisala in celo nagradila vsa zločinstva, ki jih oni izvršujejo nad Slovenci. To je bila prva in največja zmotila. Da bi se pa zavarovali za vsak primer, tudi za primer neuspeha, so si privzeli tuja imena, skrbno skrivali svojo istovetnost in tako upali, da pravica ne bo zvedela nikoli, kdo je moril nedolžne ljudi. A tudi tukaj so se temeljito zmotili.

O kakšnem upanju na uspeh partizanske borbe bi bilo danes smešno govoriti. To priznavajo tudi komunistični vodje sami in obupujejo nad vso akcijo. Zato je za partizane postalo sedaj pereče drugo vprašanje: kakšna bo bodočnost? Ali se bo mogoče poskriliti in se potajiti? Ali bodo ljudje zvedeli za vse zločine, za imena zločincev? To je vprašanje, ki je za komuniste sedaj življenjskega pomena.

Toda tudi odgovor na to vprašanje je že pripravljen. Dokazov o komunističnih hudodelstvih je že toliko, da je iz njih možno rekonstruirati vso kriminalno stvarbo, imen je tudi že toliko znanih, da bo mogoče ugotoviti prava imena vseh tistih, ki so si umazali roke z zločinstvi nad življenjem ali imetjem Slovencev. Listine, ki jih objavljamo, so drobce gradiva, ki obtožuje partizane nešteti zločini.

Prav nič težko ni tukaj vprašanje, kdo je kriv teh zločinov. Gotovo je odgovoren zanje tisti, ki jih je izvrševal. O tem ni nobenega dvoma. Ni pa tudi nobenega dvoma, da je še bolj kriv tisti, ki je dajal ukaze, naj se ta zločinstva izvajajo. Čim višji je bil položaj komunističnega, tem več odgovornosti in krivde pada nanj, kajti tem večje je število njemu podrejenih in zato tem več zločinov, za katere je on odgovoren kot vodja. Zato ni nikakega dvoma, da strašna teža odgovornosti pada predvsem na vodilni odbor komunistične stranke, ki je to revolucijo začela, torej na predsednika

gleški j. Novak nima za dž posebnega znaka, prav tako tudi ne za č. Prof. Svetelj je pa za č uveljavil znak za č z razširjeno pentlo. Novak piše t kot zgornji in spodnji znak v obeh smereh, prof. Svetelj pa je spodnjega navzgornega opustil in postavil pravilo: Če je le mogoče, uporabljamo gornji navzgornji t. Nov samoznak ima za besedo Italija in izvedenke. (Dajle.)

Večer slov. klavirskih skladb za mladino

Zelo posrečena je bila zamisel, predstaviti občinstvu del naših klavirskih literature za mladino po prvovrstnih izvajalcih, deloma tudi po skladateljih samih. Pred nami se je razgnila pestra slika skladateljev: slišali smo Škerjanca, Šantla, Pavčiča, Mirka, Sancinovo, Sivica, Pahorja, Osterca in Tomca. Imeli smo priliko spoznati in primerjati razne izvajalce: Škerjanc in Sancinova sta odigrala svoje skladbe sama, ostale avtorje pa Silva Hrašovec in Marta Bizjakova. Primerjali smo lahko kompozicijski način in značilnosti raznih skladateljev; tako so nekateri še pristihi starejši, umirjene šole, drugi se nagibajo v moderno skrajnost; vmes so pa možne še razne stopnje po izrazu in po težkoči; tudi skladb, v katerih prevladuje folklorni element, ni manjkalo. Tako bi lahko imenovali to prirediteljsko glasbeno razstavo slovenskih mladinskih skladb za klavir. Saj je bil tudi glavni in končni namen večera, da bi starejši in ljubitelji te vrste literature opozorili na zbirke, ki bi jih drugače morda prezrli, in jim omogočili izbiro na ta način, da te skladbe na lastna ušesa slišijo in se lažje odločijo za avtorje, ki njihovu okusu najbolj odgovarjajo. V tem oziru je prireditev, ki jo je pripravila Glasbena Matica (tudi vse izvajane skladbe so izšle v njeni založbi), svoj namen gotovo dosegla.

Oj ti zima, huda zima!

Korak Ljubljancem je postal hitrejši. Nič več ne postajajo po pločnikih, ni jim do dolgih pogovorov z znanci, pač pa stiskajo roke v žepu in hitijo po svojih opravkih. Snežje že drugi dan. Na belo odejo, ki je bilo večeraj še dobrih pet prstov, je zapadla plast suhega snega, ki sega čez gležnje. Mesto je zavito v sivo kopreno, prepleteno z nitkami, ki padajo poševno in jih vidiš samo petdeset korakov daleč naokrog; kar vidiš naprej, je le blede svinčeno ozračje.

Kakor vsako jutro, tako sem tudi danes srečal na istem mestu in ob istem času dva možakarja, ki sta se navadno živahno pomenkovala. Danes sta se samo na kratko pozdravila; prvi je dodal »trda zima«, drugi je pripomnil »huda zima« in potem sta spet nadaljevala svojo pot. Kdo bi postajal na cesti, ki je pusta in mrzla? Zima je uredila promet na cestah, kakor da bi vsakemu posebej šepetala na uho »prepovedano postajati, prepovedano postajati«!

Potem sem srečal dvojce deklic, ki sta hiteli v šolo. Predolgo sta se gredli v toplih posteljah in ledene rože na oknih so jima najbrž prigovarjale, da bi še ostali, še ostali. Sedaj sta pozni in hitita. »Humanizma se nisem naučila, se pritožuje prva in hiti vsa sklonjena po razhojenem pločniku. »Jaz ga znam na pamet,« je dodala druga. Saj ju niti ne bi pogledal, če ne bi slišal zvenečih besed »humanizem«. Bil sem presenečen, ko sem zagledal deklici, tako mladi, da bi jima komaj zaupal kanglico mleka. Druga se je naučila humanizem na pamet, prvi pa ni šel v glavo. Kakšen neki mora biti humanizem, čigar nauk živi ali ždi v teh drobnih glavicah? Najbrž je podoben matematični nalogi, ki si jo nekdo pred 30 leti prepisal in se ti še dandanaš vrača v sanjah kakor pošast, katere ta bo zasledovala v presledkih vse do pozne starosti...

Ce me ne bi prestregel znanec, ki sem ga srečal po celem letu in s katerim se je spodobilo spregovoriti nekaj besed, bi najbrž hotel za deklicama, da bi še slišal katero o humanizmu. S težavo si je slišal rokavico in stikal po žepu za robcem, da bi si obrisal nevšečno mokroto pod nosom. »Od hudiča je pusto doma,« mi je povedal. »Zjutraj sem se ogrel, ko sem odmetaval sneg okrog hiše, sedaj pa me je zafelo zebsti. V kavarno grem in za peč sem namenjen. Ali bo huda zima — sem skoraj brez kuriva?« Potolažil sem ga, da nam je vse do slej prizanesla in da bo letos vsaj za mesec krajša. V ostalem pa bo najbrž taka, kakršna je vsako leto. Nič ne dam na vremenske prerokbe, sprijaznil sem se s tem, da pride vsako leto doba, ko nas zebe. Tako nujno mora priti, kakor ona, ko nam je vroče. »Potrpi, prijatelj, še mesec ali dva in potem se bova spet gredla kakor martinčka,« sem ga potolažil, če je to sploh bila kakšna tolažba.

Ko sem spet hitel po cesti, sem zagledal nekaj, kar je učinkovalo v tem pustem jutru naravnost osvežljivo. Vrsto lepih jelk in smrek sem zagledal na vrtu. Obložene so bile s težkimi belimi blazinami, ali točneje povedano: na košatih vejah spodaj so ležale blazine, na onih drobnih vse višje pa je bila gmota, podobna belim gosem in drobnim golobom na vrhu. Saj ima zima tudi svoje čare, so pa nam njene skrbi in težave mnogo bolj blizu. Da je tako čustvovanje starinsko, sem si očitil in hitel dalje. Od nekod so pricinjale prave gosposke sani. Imovit mešan je sedel na njih — bil je najbrž mesar — in držal bič v rokah. Za njim se je podila jata šolarjev, ki so kričali na konja, da je dirjal kakor v strahu. Možakarju na saneh, s cigaro v ustih, se je dobro zdelo, konj pa je cingljal vedno živahneje in izginil z jato šolarjev za ovinkom. Bil najbrž dobričina, zakaj, če bi bil drugačne narave, bi odganjal mladino z bičem.

Tovariš v uredništvu je stal pri oknu in se oziral zamisljeno po mestu. Pristopil sem, da bi videl, kaj je tam zanimivega. Ničesar drugega nisem videl, kakor bele strehe s štrlečimi dimniki, sušile se perilo na pokritih terasah (seveda ni bilo tako belo kakor sneg), spodaj na cesti pri Zmajskem mostu pa nekaj razpetih kramarskih dežnikov z ženicami, katere je delala obilna zimska obleka tem postavnejše. Ljudje so hiteli z razpetimi dežniki po svojih opravkih, fantiček je vlekel sani, in to je bilo vse, če omenim še preobličene zmake z belimi kapami in belimi oblogami na perutnicah.

KPS Lovrenca Kuharja, na generalnega tajnika E. Kardelja, na Lškoška, na Kidriča itd. Odtod se ta odgovornost širi navzdol do najboljši podrejenih, ki so zločinstva morda izvrševali res na ukaz, toda vendarle s svobodnim pristankom, saj jim je bila vedno odprta pot za odtegnitev. Tuja imena jim bodo kaj malo pomagala. Ljubljanska pokrajina je tako majhna, da ni nobeno težko vprašanje, ugotoviti istovetnost zločincev, zlasti, kadar bodo govorile listine, podobne tem, ki jih objavljamo.

Posameznih izvajalcev ne mislim posebej omenjati, saj so to sami priznani koncertanti, ki jih na nastopih pogosto slišimo. Pripomnil bi samo, da so v svojem izvajanju dosegli najvišjo, pri teh skladbah možno stopnjo popolnosti. To ugotavljam zato, da ne bi kdo od njih izvajanju zgubil poguma, videč, da je imelo veliko skladb čisto koncertno lice. V resnici hitri, včasih morda celo prehitri tempa napravijo skladbo na videz težjo, kot je v resnici. Dejansko je pa večina teh skladb dostopna mladini, ki je že preko najosnovnejših težkoč klavirskega pouka. Končno je tudi več vredno tiho zadoščenje ob lastnem, s trudom doseženem uspehu kot pa občudovanje visokostojnih vzorov.

V. simfonični koncert

Letošnji simfonični koncerti, ki se vršijo pod okriljem Glasbene Maticе so deležni nezmanjkane zanimanja. Koliko reklame je bilo včasih treba, da je bila dvorana pri simfoničnih koncertih le približno polna; zdaj pa zadostuje kratka časopisna notica in poslušalci napolnijo dvorano do zadnjega kotička, za mnoge pa še zmanjka vstopnic. Ta pojav je nad vse razveseljeval in dokazuje, da ljudje v današnjem času bolj kot kdaj prej potrebujejo duševne hrane in neke vrste glasbenega razvedrila.

Tudi zadnji simfonični koncert, peti po številu, je privabil v veliko unionsko dvorano vse polno občinstva. Spored je bil zanimiv: na prvem mestu smo slišali z božičnim duhom prepojeni Corellijev Concerto grosso za godalni orkester in soliste, Čajkovskega V. simfonijo v e-molu in Adamičev »Potrkan ples«. Corellijev koncert diha pravo božično razpoloženje; ne bom rekel, da v vseh stavkih enako močno; vendar je na primer Pastorale tako značilen za to dobo, da bi ves

Žena in komunizem

Da so tudi med ženskami take, ki simpatizirajo s komunisti, to ni samo po sebi nič čudnega. Če se moške dvignejo proti krivicam, ki se gode v sedanjem gospodarskem redu ali boljše neredu delovnim stanovanjem, zakaj se ne bi mogle tudi žene zavzeti za »ponizane in razžaljene«. Res so komunisti v tem boju zasli v prekratne zmote, toda zakaj se ne bi mogle zmotiti tudi žene? Če v stari Nemčiji je bila v prvih vrstah socialnih demokratov tudi žena Klara Zetkin, urednica lista za delavke »Die Gleichheit«, tudi Leninu se je pridruživla žena, učiteljica Nadjeja Krupskaja in mu bila v vseh bojih do smrti z vso dano vdana verna družica. Bolj čudno je, da se zavzemajo za komuniste pri nas tudi nekatere katoliške žene in sicer tudi še sedaj, ko so komunisti s strašnimi umori tudi žene in deklet in cele vrste duhovnikov odkrili vso svojo zločinsko naravo. Kako umeti to globoko nasprotje, ki je med komunizmom in katolicizmom združeno v isti verni duši v eno?

Staro spoznanje je, da se mož in žena tudi duševno močno ločita. V možu prevladuje um, v ženi srce. Mož je ustvarjen za vnanje dejavno življenje, za gospodarstvo, politiko, kjer je treba hladnega preudarka, žena je ustvarjena za rodbino, kjer je treba velike ljubezni, globokega sočutja, nežnega čustvovanja. Moža zanimajo znanost, filozofija, sociologija, državna veda, ženo karitativno delo, socialna pomoč, dejavna ljubezen. Ena izmed najodločnejših modernih zastopnic ženskih pravic, Ellen Key sama vse to priznava. Zato pa mož vse presoja z umom, žena najraje s srcem. Može, je dejal že nemški pesnik Schiller, sidi jo po razlogih, sodba žene je njena ljubezen; česar ne ljubi, to je že obsodila. A lahko tudi pravimo: kar ljubi, s tem je že tudi njeno srce; na tem ne vidi več nič nelegala, nič slabega. Ali ne uči vsakdanja skušnja, kako zelo je ljubeča mati slepa za otrokove napake? Če je pa ženska srce izkvarjeno, tedaj izgubi ženska tudi čut za poštenje in ne ustraši se ničesar, pa naj si bo še tako odurno, kruto in zločinsko. Zopet je Schiller tako resnično povedal, kako v prekratnih dobah izkvarjene ženske postajajo kakor hijene — da werden Weiber zu Hyänen —, Goethe je pa dejal, da gre ženska, če stopi na pota zla, daleč pred moskim.

Ce v luči teh spoznanj pogledamo na naše ženstvo in njih razmerje do komunistov in komunizma, se pokaže, da moramo najprej ločiti tri kategorije. Nekaj izkvarjenih in izgubljenih žensk je slo med komuniste in se brez sramu in strahu udeležujejo tudi njih zločinov. O teh je sodba vseh poštenih ljudi menda edina. Take ženske so sramota za naš narod.

V drugo vrsto bi postavili žene, ki jim ne bi odrekali čuta za poštenje, ki pa vendar simpatizirajo s komunisti, nekatere so tudi že mednje. Gnalo jih je srce, četudi ne izkvarjeno srce, a vendar blodeče srce. Ta zabloda je posledica liberalizma, ki se je tako globoko zajedel v našo družbo. Iz liberalizma vodi pot logično v komunizem. A ne da bi žene hodile po poti te logike. Žene niso logične. Logični so pa sinovi. Sinove je liberalizem logično zvedil v komunizem, žene pa za njimi srce. Kako bi moglo biti zlo, kjer so njihovi sinovi? — si mislijo matere. Kako bi ne bilo prav, kar delajo bratje? — si mislijo sestre. In kakor mislijo, tako govorijo. S strastjo branijo komuniste in z isto strastjo grde vse, ki so proti njim. Vse, kar se hudega sliši o komunistih, taje, češ, da je zlagano. Če se pa ne da tajiti, opravičujejo. Če komu isti koga ustrele, pravijo, ustrele le tistega, ki je to zaslužil. Vsega so krivi škof in duhovniki. Tako te žene pojo staro pesem liberalizma.

V tretji vrsti so katoliške žene, ki imajo tudi čuteče srce za vse trpljenje, a njih srce ljubi tudi Boga, Cerkev in svetega očeta. Ne filozofirajo o komunizmu, kakor sploh žene ne, a če papeži komunizem obsojajo kot veliko zlo, nič ne dvomijo, da mora biti res veliko zlo. In če papeži pravijo: s komunisti nobene skupnosti! se jim zdi za katoličane samo po sebi umevno, da ne morejo s komunisti ne delati, ne simpatizirati, ne jih braniti in zagovarjati. Sicer pa vsak, kdor si ne tiči oči, sam vidi, kaj je komunizem. Že komunisti pri nas so to le prekrvavo dokazali. Gori je deželi, kjer gospodarijo komunisti! Zares katoliške žene torej nič ne premišljajo, kako in za koga bi se odločile; one so že odločene in odločeno s Cerkvijo, papežem in škofi zoper komunizem. Za komuniste molijo, kakor molijo za vse sovražnike božje, a njih dejanja obsojajo in žele zmago tistim, ki se bore proti njim.

Kam naj denemo sedaj tiste »pobožne dušec, ki komuniste in njih dejanja branijo. Niso ravno pokvarjene kakor ženske prve kategorije. Niso liberalke, vsaj očitne ne, dasi so nemara po liberalizmu zastrupljene. Niso pa tudi ne prave katoliške žene z jasno katoliško zavestjo. Kam torej z njimi? Defi jih moramo s sofetjem izven teh treh kategorij med žene, ki je njih duševnost bolestno razpoložena. Katoličan mora reči, kadar se zavzemajo za komuniste: Delajo, pa četudi nevede in nehoti, veliko škodo, ker begajo druge duše, ki so manj pobožne kakor one.

KULTURNI OBZORNIK

Slovenska stenografija

Prof. dr. Svetelj Blaž: Slovenska stenografija (sistem Novak-Gablsberger) I. del. Poslovno pismo. Avtografiral direktor I. Osana. 140 strani. Cena 30 lir. Ljubljana 1942. Založila Ljudska knjigarna. Natisnila Ljudska tiskarna.

Prvo učno knjigo za poslovno pismo slovenske stenografije je napisal 1893 prof. Anton Bezenšek, drugo pa 1898 Slovenec Franjo Magdič, profesor na zagrebški realki. Oba je prekosil gimnazijski ravnatelj Franc Novak z učno knjigo, ki je od 1900 do 1921 izšla v štirih izdajah. Vsi trije pisatelji so priredili sestav nemškega stenografa Franca Gablsbergerja po češkem prenosu.

Tem trem pisateljem se je zdaj pridružil z novo knjigo prof. dr. Blaž Svetelj. Ta poučuje obvezno stenografijo na trgovski akademiji in pozna dobro starejšo in novodobno stenografske sestave, tako nemško enotno stenografijo, češki Herout-Mikulov sestav in druge. Zato je bil kot stenografski strokovnjak v praksi in teoriji poklican, da napiše učno knjigo.

Prof. Svetelj je obdržal Novakov sestav, kakor je tudi označil v podnaslovu knjige. Uvedel je le nekatere novosti v znakih in pisavi. Večja pa je ob obema knjigama razlika v učbenem načinu.

Razlike v znakih so tele: Novak ima za č dva spodnja znaka: tenkega navzgornega in senčnatega navzdolnega. Prof. Svetelj je navzgornji znak opustil, navzdolnjemu pa je dal mesto v gornjem prostoru, pa ga sredi ali na koncu besede lahko piše-mo, tudi spodaj. Za z ima Novak tri znake: srednjega za začetek besed ter zgornjega in spodnjega. Prof. Svetelj pa uporablja spodnji znak za srbohrvatski dž, italijanski ge, gi, gia itd. ter za an-

koncert ne glede na druge manj izrazite stavke nepogrešljivo označili z izrazom »božični koncert. Tudi izvedba je bila izrazno zelo dobra, morda od vsega sporeda najboljša. Orkester je čisto zvenel, kontrasti med njim in med solisti so bili dobro poudarjeni. Solistični del so odlično odigrali K. Rupel, A. Dermelj in Č. Šedlbauer; pri klavirju je sodeloval B. Adamič. — Čajkovskega V. simfonija je delo, ki zahteva za zadovoljivo izvedbo odlično vigran, gosto zaseden orkester. Ta je potreben, posebno za temno barvano, v najgloblji nižinah gibajoča se mesta, ki so za Čajkovskega posebno v tem delu značilna, pa tudi za plasičen izraz, ki ga je v tej simfoniji včasih res težko v vsej popolnosti doseči. Tudi dobro akustična dvorana nemalo prispeva k zvočnosti in k plemenitemu izrazu tona. Če vpoštujemo, da je zadnji pogoj v unionski dvorani v priložni majhni meri izpolnjen, prva dva pa v dosti večji, vendar še ne čisto zadostni meri, potem nekaterih manj polno zvanečih ali manj plastičnih mest ne bomo šteli v slabo orkestru ali dirigentu, ampak bomo podčrtali pozitivne strani izvedbe; teh je bilo veliko tudi za poslušalce, ki ne občudujejo Čajkovskega samo zaradi slavnega imena. — Kot tretjo točko je orkester zaigral Adamičev »Potrkan ples«, čigar glavni motiv je povzet po narodni pesmi »Polka je vkananac. Adamič se je tudi v tem delu pokazal kot dober poznavalec ljudskega glasbenega izraza, ki ga je to pot prenesel v orkester. Tudi komična stran, ki je značilna za tekst in za napev, je prišla do primerne izraza.

Izvedbo koncerta je vodil Drago M. Sijancec in sicer razen Corellija vso na pamet. Orkester je imel v oblasti tudi na kočljivih mestih, s katerimi posebno Čajkovski ne varčuje. Njemu in godbenikom k doseženemu uspehu častitamo in jim želimo tudi pri nadaljnjih izvedbah veliko uspeha.

Droblne novice

Koledar

Četrtek, 14. januarja: Hilarij, škof in cerkveni učenci; Feliks Nolski, spoznavalec; Makrina, sveta žena.

Petek, 15. januarja: Pavel Puščavnik; Maver, opat; Makarij Vel., opat.

Novi grobovi

† Antonie Hauffen. Po dolgi bolezni je umrla v Ljubljani gospa in mati Antonie Hauffen roj. Luckmann, vdova po višjem sodnem svetniku. Pokopali jo bodo v četrtek, 14. januarja ob 4 popoldne iz kapele sv. Andreja na Zalah.

† Jožeta Setina. V Črnomlju je umrla nadičteljeva vdova gospa Jožeta Setina, roj. Spreitzer. Pokopani so jo v sredo ob 3 popoldne v Vojni vasi.

Naj sveti rajnima večna Luč; vsem ki žalujejo za njima, naše sožalje!

Osebnostne novice

— 60 letnica svoje življenja obhaja danes, 14. januarja, dobro znani ljubljanski gostilničar gospod **Josip Lončar.** Rodil se je v župniji svetega Jakoba v Ljubljani in je pristna ljubljanska srajca. Se mladi je prevzel trgovino z moko v Florjanski ulici, ki jo je vodil do leta 1914, ko je moral v vojsko, kjer je prebil 4 leta. Pozneje se je posvetil gostilničarstvu. Imel je Podobnikovo gostilno v Zeleni jami, več let gostilno pri kaplanu, sedaj pa že lepo število let vodi gostilno pri Srečnem tiskarju v Kolodvorski ulici. G. Lončar se je v mlajših letih pridno udeleževal pri katoliških organizacijah, posebno pri mladinski organizaciji in pa pri glasilnem društvu »Ljubljana« kot član pevskega zbora in petindvajset let član odbora. Našemu slavljenču, ki je znan po svoji prijetni družabnosti, želimo, da bi v zdravju in zadovoljnosti doživel še več letih jubilejev.

70 letnica Šerjakove mame

Ljubljana, 13. januarja.

Danes praznuje svojo 70 letnico v krogu svoje družine gospa Neža Šerjak roj. Lindner, v Florjanski ulici v Ljubljani. Slavljenko pozna predvsem vsi reveži iz šentjakobske fare, kjer se je marljivo udeleževala pri Elizabetini konferenci. Delo na karitativnem polju in ljubezen do farne cerkve, v katero vedno rada stopi, je delila dolgo vrsto let s svojim pokojnim možem Jernejem Šerjakom, poslovojem pri tvrdki Krisper, ki je bil dolgoletni ljubljanski svetnik, predsednik mestnega kluba bivše SLS ter častni meščan ljubljanski. Dobra Šerjakova mama se je vsa posvečala svoji družini ter je vseh svojih šest otrok lepo vzgojila in preskrbela. Čeprav bolehnata, je vendar le doživela svojo 70 letnico, ki jo praznuje danes v krogu svojih hčera, sinov in njihovih družin, s svojim vedno veselim obrazom in vedrostjo ter vero v lepe dni. Tudi mi čestitamo dolgoletni naročnici naših listov k življenjskemu jubileju ter ji želimo še mnogo vedrih in srečnih let.

— 12. januarja je obhajala 70 letnico gospa **Antonija Šreuer,** ki se je rodila v Novem mestu. Jubilarica izhaja iz ugledne Mlejnikove družine, ki je dva svoja sinova poslala pred oltar. Jubilarici v njenem dolgem življenju ni bilo vedno postlano z rožicami. Kljub temu pa je še danes krepka in čila, tako da ji nihče ne bi prisodil sedmih križev. Ko dandanes z modro besedo pripoveduje svojim dragim iz obilnih življenjskih izkušenj, saj je bila dvakrat z družino v daljni Ameriki, jo vsi poslušajo, občudujejo in ljubijo. Ob lepem jubileju ji želimo, da bi dočakala še lepše in pomembnejše jubileje krepke in zdrave.

Srečno novo leto 1943
želi svojim cenj. odjemalcem

Oblačilna trgovina

Joško Olup
m i a j š i

Drobna ljubljanska kronika

Sv. maša zadušnica za rajno Marijo Kraljevič roj. Kozjek bo v petek, 15. t. m. ob 8 zjutraj v cerkvi sv. Frančiška v Sisk. **— Vihar v kozarcu.** Razdor med zarodencema, spor med prijatelji, dva se najde na sodni in se imata rada... Vse to se plete v prijetni komediji, ki jo bo uprizoril Rokodelski oder v nedeljo ob 8 popoldne. Kdor se boče postone nasmejati, naj predstave ne zamudi... Predpredaja vstopnice bo na dan predstave od 10 do 12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrkova 12-1, desno.

Triglavska roža, nova pravljica igra na odru frančiškanske prosvete, nas popelje v prelepi gorski svet, kjer se odigrava preprosta zgodba malega Joška in njegove matere, ki žrtvuje zanj svoj vid, a jo Jožek s svojim studenec v Vratih ozdravi in ji spet vrne vid. Igra je spisal znani mladinski pisatelj Mirko Kunčič.

Ker vlada za novo igro veliko zanimanje, prosimo, da si preskrbite vstopnice od četrta dalje v trgovini Stilloj. Frančiškanska ulica 1, na dan predstave pa pri dnevnih blagajni. Premiera igre bo v nedeljo, 17. januarja.

Klavirski koncert, ki ga bo izvajal slavni pianist, profesor Gino Gorini, v ponedeljek, dne 18. t. m. v veliki filharmonični dvorani, bo imel tale spored: 1. Scarlatti: Tri sonate; 2. Bach-Busoni: preludij in fuga v es-duru; 3. Brahms: Balada op. 10 št. 3 in h-molu; 4. Debussy: Refleksi v vodi in Goliwogov ples; 5. Gorini: Sonata; 6. Casella: Dva riterkara na ime Bach; 7. Chopin: Fantazija op. 49. — Umetnik, prof. Gino Gorini, uživa med pianisti veliki sloves, je Gorini, sicer pianist, pa tudi moderna glasbeni interpret klasične, pa tudi moderne glasbe. Spored njegovega prvega koncerta v Ljubljani je sestavljen tako, da bo prav gotovo ugoden vseh naših koncertni publik, saj je različen, sklopit in visoko umetniški.

— Danes v četrtek 14. januarja 1943 bo pri glavnem oltarju frančiškanske cerkve ob 7 av. maša za **† Zupcem Francem.** Vsi prijatelji in znanci pokojnega, so vabljeni, da se sv. maše udeležijo!

— Pošteno sneži. V torek zgodaj jutraj je še pritiskal mrzli val od severa. Pozneje pa se je moral umakniti toplejšemu valovanju, ki je prihajalo od zapada. Jutraj je znašala v torek temperatura 7 stopinj pod ničlo. V zračnih višavah sta se spoprijela sever in jug in kmalu smo v torek popoldne, ko se je temperatura še za nekaj stopinj dvignila proti ničli, dobili novo naklado snega. Z malimi presledki je v torek celi dan snežilo in tudi ponoči, tako da je do srede jutraj na novo padlo do 10 cm snega. Snežna odeja je že visoka do 25 cm. Še vedno sneži, zlasti v prvih popoldanskih urah je sneg močno naletaval v gostih in težkih kosih. Po mnogih krajih divjajo snežni meteži. Pač so se mnogi urezali, ko so optimistično napovedovali, da bo letos mila zima. Vsi dosedanja vremenski pojavi pa v mnogem sličejo onim v januarju leta 1929. Lep je bil takrat december, nato pa je januar pritisnil s snežnimi meteži in hudim mrazom. V intervalih se je mraz vedno večal. Tako je tudi letos. V prvem intervalu je bil maksimum mraza —14, v drugem pa že —18. Zanimivi so vremenski zapiski meteorološkega zavoda. Bilo je 8.7 mm padavin od torka od 7 jutraj do srede do 7 jutraj. V 24 urah primerno velika množina padavin. Vidi se iz tega, da je snežni val vdrl z vso silo v naše kraje. Temperaturni maksimum je bil v torek zamenjovan z —9, jutraj minimum —8.3. Barometer je zelo nizek, kaže 757.5 mm, znak, da se vreme še kmalu ne bo spremenilo. V sredo ob 8.48 je bil prvi krajec. Herschel je napovedal sneg za primer, da zapiha severovzhodnik.

— Učite se strojepisja! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaj prično dne 15. in 16. januarja. Najuspešnejša desetpeta učna metoda. Specialna strojepisna šola: Največja moderna strojepisnica, stroji raznovrstnih sistemov. Novi prospekti s slikami brezplačno na razpolago: Trgovsko učilišče »Kristofor učni zavod«, Domobranska 15.

Oče domovine

(Bl. Nik. de Filie). Spisal dr. Andrej Farkaš

Februarja

izide knjižica »Satan« — spisal dr. Knific

Naročite se na knjižice — naročnina 12 lir

— Tudi podeželski trgovci vam lahko postrežejo z izvodi letošnje »Družinske pratike«. Treba jo je samo zahtevati. Knjigarne in veletrgovine so jo razposlale na vse strani ljubljanske pokrajine. Kjer bi pa pratike ne mogli dobiti v domači trgovini, jo naročite naravnost iz Ljubljane in priložite znamko za 2 liri. V Ljubljani vam do 15. marca še vedno lahko postrežejo.

— »Super« čaj je tip pravega ruskega (kolonialnega) čaja.

Nov Dickensov roman v slovenščini!

V zbirki »Naša knjiga« je pravkar izšel 1. del našega dragega znanca, nesmrtnega Charlesa Dickensa

Dorritova najmlajša

Roman o uboštvo in bogastvu

Delo globokih odkritij, zanimivih zapletov. Umetnina vredne in optimizma, edinstveno v svetovni književnosti.

Roman je prevedel Mirko Javornik 484 strani. Elegantno vezan v opremi arhitekta Gajška. Za nenaročnike je cena L 75.

Založba **LIUDSKE KNJIGARNE** v Ljubljani, Pred škofi, o 5

— Iz lavantinske škofije. V letih 1941 in 1942 so umrli sledeči duhovniki te škofije: Maks Gorjanc, Martin Gabre, prof. A. Kolarič, Janez Medvedec, Leopold Arko, Franc Močnik, Ign. Skamlec, Janez Bosina, Jožef Panič, Jožef Skvarč, Marko Žičkar, Alojz Drvodol, Mihael Geršak, Ferdinand Potokar, Vavrac Čeh, Jožef Lončarič, Franc Hlastec, Mihael Sket, Janez Hornboček, Vinko Pivec, Jožef Krantz, Franc Grobler, p. Anzelmo Polak, Janez Rančigaj, Franc Kač, Janez Kodrič, Jakob Sem, Letos pa je umrl msgr. Janez Vreže. Ta imenik seveda ni uraden, je narejen le po privatnih vesteh; zato nima garancije za točnost ali popolnost. Če ga kdo more še dopolniti, naj to stori, da lahko vsi lavantinski duhovniki po zavezi iz bogoslovja mašujejo za vsakega umrlega sobrata. Mir Kristusovi!

da je sam prišel v nezaklenjen svinjak posestnice Marije Slapničarjeve, sam prsica zaklati, natočil na cizo, ga pokril s čunji in le Malurja pozneje poklical, da mu je pomagati peljati težko breme. Tudi ni Malurja razodel, kaj pelje na vozčku. Malurja je tajil in trdil, da ni nič slutiti, da je na vozu ukraden prašek. Sodniki malega kazenskega sodnega obema niso verjeli. Bila sta obsodena: prvi, Zeleznik Polde, na 6 mesecev strogega zapor, drugi, Tone Malnar, pa na 1 leto in 6 mesecev roboja. Udal sta se v svojo usodo. Obtožnica je navedla, da je bil prišči po maksimalnih cenah vredni 3000 lir. Oba sta spekulirala, kako bosta prišla do levega denarja, ko bosta spravila prašek, ki bi pa prejel cedno denarce. Imela sta veliko smola.

Opazujemo na petkovno predstavo **Forzarne komedije** v treh dejanjih: »Poročno darilo«, ki jo bodo igrali po znanih cenah od 15 lir navzdol. V glavnih vlogah Simčičeva, Jan in Nablocka.

Obsodeni zaradi nakupa zlatnine. Zločin po čl. 1. preloveni o preloveni in izvozu dragih kovin in dragih kamnov od 9. septembra 1941 redno spadajo pred vojaško vojni sodišče, toda primerilo se je sedaj, da je o tem sodil elvinski kazenski senat, za kar je bil formalno pristojen, ker je o tej zadevi že poprej izrekel glavno sodbo, a je sedaj prišel pred zbor treh sodnikov obtožena, proti kateremu je bilo postopanje na kazenskega sodnega obema niso verjeli. Bila sta obsodena: prvi, Zeleznik Polde, na 6 mesecev strogega zapor, drugi, Tone Malnar, pa na 1 leto in 6 mesecev roboja. Udal sta se v svojo usodo. Obtožnica je navedla, da je bil prišči po maksimalnih cenah vredni 3000 lir. Oba sta spekulirala, kako bosta prišla do levega denarja, ko bosta spravila prašek, ki bi pa prejel cedno denarce. Imela sta veliko smola.

Opazujemo na petkovno predstavo **Forzarne komedije** v treh dejanjih: »Poročno darilo«, ki jo bodo igrali po znanih cenah od 15 lir navzdol. V glavnih vlogah Simčičeva, Jan in Nablocka.

Iz dela in življenja - od tu in tam

Iz Gorizije

Smrt dveh dobrih mater. V prvi polovici decembra smo pokopali dobro in skrbno mater Marijo Faganel, staro 72 let. Zapustila je osem živih otrok, za katere se je trudila vse življenje in jih lepo vzgojila. Naj blaga žena mirno počiva pri Sv. Trojici v Moncorona, kjer je želela biti pokopana, in naj ji sveti večna luč! — V tednu pred božičnimi prazniki je po težki boleznici, združeni z operacijo, nepričakovano odšla v večnost gospa Zofija Toroš roj. Zamar, stara 55 let. Pokojnica je bila vdova po nadučitelju Torosu, ki je umrl ob koncu zadnje svetovne vojne, in sestra blagopokojnega biljanskega župnika Cirila Zamarja. Zaradi šolanja otrok se je že pred več leti naselila v našem mestu, kjer je bila zaradi svojega blagega in mirnega značaja spoštovana od vseh, ki so jo poznali. Naj počiva v božjem miru! Obema žalujočima družinama naše toplo sožalje!

Smrt znanega slikarja. V soboto 2. januarja je po daljšem bolehanju umrl v visoki starosti 77 let g. Klement Neri, v mestu in na deželi znani slikar. Kot umetnik ni slovel in ni pripadal nobeni umetniški šoli, zlasti so mu tuja stremiljenja modernih slikarjev. Bil je preprost, ugajale so mu svetle, žive barve in lepi obrisi. Ker je bil zelo priden in delaven, je izvršil mnogo del. Tudi več naših podeželskih cerkva je poslikal. Naj mu sveti večna luč!

Z Gorenjskega

Prva kmetijska gospodinjstva šola na Gorenjskem odprta. V petek 8. januarja je bila v kamniškem okrožju s prisrčno slovesnostjo odprta kmetijska šola za kamniški okraj. Ta šola je za sedaj urejena v Mali Loki, vendar se bo preselela, kakor hitro bo grad v Mekinjah pri Kamniku preurejen, v te nove prostore. Otvoritev je bila dokaj slovesna, udeležil se je je okrajni vodja Pilz in deželni svetnik dr. Doujak. Navzoče so bile mladenke, vsega skupaj 22, prve gojenke šole. Na slovesnosti je govoril tudi deželni kmetijski vodja Huber, ki je podčrtal, da se bodo kmetijske in gospodinjstvene šole še ustanovljale na Gorenjskem in da je načrt ta, da bi vsako okrožje dobilo vsaj eno gospodinjstveno oziroma kmetijsko šolo. Prva šola je ta v kamniškem okrožju, druga pa bo že 18. januarja odprta v radovljiskem okraju in sicer v Poljčah.

S Spodnjega Štajerskega

Smrtna kosa. V Mariboru sta umrli 25 letni uradnik Kurt Črnšek in 32 letni kamnoseški pomočnik Rudolf Romšek. — V Celju sta umrli 89 letna zasebnica Marija Taček in 77 letni krojač in bivši gostilničar Ivan Breznik. — V Neziblah pri Rogaski Slatini je umrla 72 letna kmetica Matilda Strašek.

Poroke. V Rogaski Slatini sta se poročila Ivan Črnšek iz Cerovec in Marija Krumpa iz Tekačevega.

Iz Hrvaške

Novo tobačno področje v NDH. Zaradi vedno večje porabe tobaka in vseh tobačnih izdelkov je sklenila hrvatska monopolna uprava saditi tobak tudi v Posavini. Tako bodo prihodnje leto v Orašju in njegovi okolici zasadili 8 milijonov tobačnih sadik.

Darila za bodoče matere v NDH. Za novo leto je Poglavnikova družina obdarovala 300 bodočih mater ki so prišle na to slovesnost v Zagreb iz 400 raznih hrvatskih krajev. Vsaka bodoča mati je dobila popolno opravo in perilo ter plenice za otroke.

Elektrifikacija Hrvatske. Poleg državne akcije za elektrifikacijo hrvatskega podeželja je pridno na delu tudi privatna iniciativa. Tako so prizadeti krogi v zagorski občini Zlatar pred kratkim ustanovili združbo za elektrifikacijo samega Zlatarja in vseh okoliških vasi. Novoustanovljena združba bo svojim članom dobavljala električni tok iz državnih ali pa privatnih elektrarn.

Iz Srbije

Načrtno gospodarstvo v Srbiji. Poročali smo že, da je pri zadnji prenosni srbske vlade med drugimi ministri izpadel tudi dotedanji minister za narodno gospodarstvo Mihajlo Oljčan, katerega je v omenjenem resoru zamenjal svoječasni glavni ravnatelj Pošte hranilnice dr. Milorad Nedeljković. Urednik belgradskega nemškega dnevnika »Donau Zeitung« je imel pred dnevi z njim razgovor o novi srbski gospodarski politiki, ki jo bo uveljavljal dr. Nedeljković v vladi generala Nedića. V svojih izjavanjih je srbski minister za narodno gospodarstvo zatrjeval, da je gospodarska politika Nedičeve vlade usmerjena v vključitev Srbije v načrtno gospodarstvo novega evropskega velikega gospodarskega območja. Zato je po izjavi dr. Nedeljkovića treba srbsko gospodarstvo smatrati za organsko celoto. Vse proizvodne možnosti se morajo nagotno razvijati in morajo imeti določen cilj in namen.

Gledališče

OPERA. Četrtek, 14. januarja ob 17: **Thais.** Red B. — Petek, 15. januarja ob 15: **Slepa miša.** Opera. Izven. Zluzane cene od 15 lir navzdol. — Sobota, 16. januarja ob 17: **Beg iz seraja.** Premiera. Red Premierski. — Nedelja, 17. januarja ob 11: **Angel z avtom.** Mladinska opera. Izven. Zluzane cene od 15 lir navzdol. — Ob 16: **Thais.** Izven. Cene od 24 lir navzdol.

J. Massenet: Thais. Opera v sedmih slikah. Osebe: Atanuel — Primožič, Niclas — Sadolje, Palemon — Petrovič k. g. — Zuzen — Dolničar, Thais — Heybalova, Krobila — Mlejnikova, Mirtala — Stritarjeva (previ), Albina — Golobova. Dirigent: N. Stritof; režiser: C. Debevec; zborovodja: R. Simoniti; koreograf: inž. P. Golovin; scenograf: A. Gerlovičeva; načrti za kostume: J. Vilfanova.

Opazujemo na popoldansko predstavo operete »Slepa miša« (J. O. Dobele), ki bo v petek ob 15 po znanih cenah. V glavnih partijah: Mlejnikova M. Simoniti, Poličeva in Zuzen. Dirigent: R. Simoniti; režija in koreografija: inž. P. Golovin.

Premiera Mozartove opere »Beg iz seraja« bo v soboto za red Premierski. To delo, ki prihaja po večletnem odmoru zopet na spored, bo izvajano pod muzikalnim vodstvom dirigenta A. Neffata in v režiji C. Debeveca Instrumentacija je svojska, v njej je uporabljen Mozartovo orkestralno poharvane motive, ki jim dajejo močnejšo znanostno težkalo v orkestru. V tem pogledu je delo tipično rokokojsko, kajti ta doba je prevzemala v umetnost mnogo vzhodnjaškega.

DRAMA. Četrtek, 14. januarja ob 17.30: **Primer dr. Hirna.** Red Četrtek. — Petek, 15. januarja ob 17.30: **Poročno darilo.** Izven. Zluzane cene od 12 lir navzdol. — Sobota, 16. januarja ob 17.30: **Primer dr. Hirna.** Red A. — Nedelja, 17. januarja ob 14: **Oče naš.** Izven. Zluzane cene od 15 lir navzdol. — Ob 17.30: **Deseti brate.** Izven. Zluzane cene od 15 lir navzdol.

Naznanila

ROKODELSKI ODER. Nedelja, 17. jan. nurnja ob 5: **Vihar v kozarcu.** Opazujemo na predpredajo vstopnic, ki bo na dan predstave od 10 do 12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrkova 12-1, desno.

RADIO. Četrtek, 14. januarja: 7.30 Pisanja glasba. — 8 Napoved časa; poročila v italijanskem. — 12.30 Plošče. — 12.30 Poročila slovenski. — 12.45 Italijanske pesmi v dialektu. — 13 Napoved časa; poročila v italijanskem. — 13.00 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenskem. — 13.10 Prenos za Nemčijo — orkester vodi dirigent Petralia. — 14 Poročila v italijanskem. — 14.15 Vojaške pesmi. — 15 Poročila v slovenskem. — 17 Napoved časa; poročila v italijanskem. — 17.10 Pet minut gospoda X. — 17.15 Koncert klasičnega tria. — 17.35 Koncert sopranistke Masele Predit. — 19.30 Poročila v slovenskem. — 19.45 Valček. — 20 Napoved časa; poročila v italijanskem. — 20.45 Komentar dnevnih dogodkov v slovenskem. — 20.50 Koncert orkestra Cora. — 21 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Siljanec. — Lahka glasba. — 21.40 Trio Emona. — 22.10 Predavanje v slovenskem. — 22.20 Pesmi za vae okuse vodi dirigent Bogurini. — 22.45 Poročila v italijanskem.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Bleiweisova 6; mr. Hočvar, Celovška 62; mr. Garts, Moste, Zaleška 47.

Poizvedovanja

V nedeljo sem v šentpetrski cerkvi pozabila v tretji klopi usnjato torbico s ključmi, legitimacijo in denarjem. Prosim najdjalca, da denar obdruži, izgubljene predmete pa naj odda na upravi »Slovenca«.

Zgubila sem v soboto, dne 3. t. m., trgovine Česnik do trgovine Skaberna osebno legitimacijo na ime Selan Rotija, eno krušno karto na ime Selan Ivanka in dve oblačilni na Ivanka in Rotija Selan. Pošten najdjalci naj jih odda proti nagradi upravi »Slovenca«.

Italijanska lovka letala Macchi C. 202 obstreljujejo in zažigajo sovražne oklepne avtomobile

Sport

Uradna objava CONI-ja št. 2

Sporočilo društvom. Vsa športna društva Ljubljanske pokrajine morajo sporočiti zaupniku CONI-ja do 20. januarja t. l. barve tekmovalnih dresov odnosno krojev (majic in hlače) za vse odgovarjajoče odseke.

Opozorilo. Sporočamo vsem dosedanjim predsednikom športnih društev, da so bili potrjeni tudi za leto 1943-XXI. Predsedniki, ki nameravajo zamenjati kateregakoli svojih sodelavcev, morajo predložiti tozadevne predloge do 30. januarja t. l. Imena društev, športna društva, katerih imena se nanašajo na stvari, osebe, kraje ali simbole bivše Jugoslavije, morajo zaprositi pri zaupniku CONI-ja za dovoljenje, da smejo spremeniti društveni naziv in predložiti novo ime, ki ga mislijo prevzeti. Rok za to je do 30. januarja t. l.

Haeggovi rekordi potrjeni

»Hitre noge, kje so vaše meje?«, vprašuje športni sodelavnik v predzadnji številki »Obiska«, ko pripoveduje o novih svetovnih rekordih Gundarja Haegga. Vse kaže, da teh meja za enkrat še ne moremo slutiti. Kljub vojnim časom smo dobili močno spremenjeno listo svetovnih rekordov v tekih, v hoji, skokih in metih. IAAF ali mednarodna atletična zveza je uradno potrdila konec sezone 1942-43 nič manj kakor 38 novih rekordov, doseženih v teku zadnjih dveh let. Ne gre seveda za 38 športnih panog, kajti rekordi nekaterih so bili ponovno zboljšani.

Posebno bogata žetev svetovnih rekordov je bila na Švedskem. Sam Gundar Haegg jih je postavil 11 v teku na razne srednje in dolge proge, ostali Švedi pa so jih postavili nadaljnih deset. Nič čudnega, da so podarili Švedi letos brez vsakega pomišljanja zlato medaljo za športne zasluge temu urnemu Haeggu. Preveč števil bi bilo, če bi hoteli seznaniti naše bralce z vsemi rezultati, ki jih je mednarodna atletična zveza priznala. Zato ne bomo govorili o uspehih v yardih in miljah, temveč se bomo omejili na novo priznane znamke v metrih. Začeli bomo s skromnim Švedom Jonom Mikaelssonom. S skromnim zaradi tega, ker Mikaelsson je samo pešec, ne pa tekač in ga zato le malokdo pozna.

Jon Mikaelsson je prehodil letos 3000 m v 12 min. 19,9 sek., 5000 m v 20 min. 55,3 sek., 20 km v 1 uri, 32 min., 28 sek.; razen tega je tekmoval oktobra meseca še v enourni hoji in prišel 13.555 m daleč, kar tudi pomeni nov svetovni rekord. Med slovitimi pešci omenjamo še Nemca Hermana Schmidta, ki je prehodil 30 km v 2 in pol urah 22,6 sek. Imena in rezultati, ki jih bomo morali še vpisati v tabelo svetovnih rekordov, so naslednja: metanje diska: Adolfo Consolini, Italija, 53,43 m; višina: Lester Steers, Amerika, 2,11 m; palica: Cornelius Warmerdam, Amerika, 4,72 m; 100 m: Harold Davis, Amerika, 10,2 sek.; 400 m: Grover Klemmer, Amerika, 46 sek.; 1000 m: Rudolf Harbig, Nemčija, 2,21,5; 1500 m: Gundar Haegg, Švedska, 3:45,8 min.; 2000 m: Gundar Haegg, Švedska, 5:11,8 min.; 3000 m: Gundar Haegg, Švedska, 8:01,2 min.; 20 km: Andras Cspalar, Madžarska, 1:03:01,2; 4x800 m: Nemčija (Seibert, Grau, Kaendel, Harbig), 7:30,4 min.; 4x1500 m: Švedska (Janseen, Karlsson, Kaelar-ne, Hellstroem), 15 min. 42 sek.

O švedskem tekaču Gundarju Haeggu je znano, da je izboljšal tudi nekaj svetovnih znamk v teku na milje, o teh pa smo že poročali med letom. Dodajemo, da niso dosegli vseh omenjenih rezultatov letos, temveč v teku zadnjih 2 let. Ti rekordi so sedaj potrjeni in jih bodo ogromne množice ljubiteljev športnih števil vpisale v svoje zlate knjige najboljših rezultatov človeške zmogljivosti.

Sportniki, ali že veste...

... da potuje Karl Schäfer s svojo drsalno družino po Nemčiji in da ima v vsakem mestu veliko hvaležnih gledalcev. Ljudje so navdušeni nad njegovimi prireditvami, športniki pa ne tako. Le-tem je žal, da Schäfer ni več tekmovalce in da se ne udeležuje športno. Šport zahteva napestosti in borbe, Schäferjeva umetniška družina pa nastopa samo z virtuozičnostjo in z ljubkimi scenami na drsalkah. O njegovem plesu na ledu piše Mais-Gogela naslednje: »Marsikdaj bomo še videli Schäferja na ledu. Nikoli več pa ga ne bomo doživeli tako, kakor nam je v spominu. Nekdaj je gojil šport, dandanes pa pleše. To je nekaj drugega, je nov svet, ki pomeni slovo.«

... da je nemški športni vodja von Tschammer izdal proglas, s katerim dovoljuje in priporoča gojitev smučkega športa v okviru danih možnosti? Vojaška oblast mu je dala na razpolago veliko zalogo smuč, državno športno vodstvo pa je ustanovilo posebno organizacijo za izposojevanje smuč. V vsem so organizirali 900 izposojevalnic za smuč.

Naročajte »Slovenca«!

DARMOL
Il miglior lassativo
najboljše odvajalno sredstvo

Po dolgem, vdanem trpljenju so znoči naša dobra mama, gospa

Antonie Hauffen
roj. Luckmann

vдова po višjem sodnem svetniku

mirno v Gospodu zaspal. — Pogreb bo v četrtak, dne 14. Jan. 1943, ob 4 pop. z žal. iz kapele sv. Andreja k Sv. Križu. Berlin, Banja Luka, Ljubljana, 13. I. 1943.

Dr. Hermann Hauffen, ing. Fritz Hauffen, Maria Luschin roj. Hauffen

Če bi z razumom iskal sebi primerno družico, bi je ne našel. Zato je treba poslušati tudi sree, ki ti o pravem času pokaže na pravo. Je res, da nagibi krvi včasih varajo. Varajo te, kadar misliš samo na sedanjost in na sebe; ne varajo te pa, kadar misliš na rod, na otroke in na lastno ognjišče. Prava ljubezen, ki je dana od Boga, ima svoje korenine v duši, ki je večna; tudi v krvi jo čutiš, vendar samo v potrdilo, da je prava.

Ker je imel Matevž Majdo rad, je ljubil tudi vse njene; znane in nezane, naklonjene in nenaklonjene. Bolelo ga je samo to, da mu sedaj, ko bo moral prevzeti posestvo, ne zaupajo več hčerke.

Zakaj mu je ne zaupajo? Ah, to je čisto človeško; ne morejo si predstavljati, da bi bilo dekle na kmetih srečno. In če je še kaj drugega, gre za nesporazum, za napačne nazore o družabnem položaju višjih in nižjih, za zameno med bistvom in videzom.

Dobro bi bilo govoriti z njenimi starši, toda sedaj ni časa za to. Sedaj ne utegne, izpiti so pred duri.

V mestu so začeli s plesnimi vajami. Dekleta so se jih veselila, ker bodo do-

bila nove obleke, ker se je tako lepo vrte-ti po godbi in ker je v plesnih šolah tako veselo.

Matere jih bodo spremljale v dvorane, tam bodo posedale po stoli ob stenah in obujale spomine na stare dobre čase. Mimogrede se bodo ozirale tudi po mladih ljudeh in bodo brale vse tisto, kar bo še skrito v srehi, ki rajajo, pa v dušah, ki bodo začele z vasovanjem. Z obrazov svojih hčera bodo brale in vedle veliko več kakor one same.

Tudi Majdo so vabili, naj bi hodila plesat, posebnega veselja pa ni kazala. Ko je vprašala Matevža, kako misli, ji ni branil: »Ne poznam dekleta, ki ne bi rado plesalo; ne bo ti škodilo, če greš, kadar te bo veselilo.«

Zase pa je mislil drugače: »Naj le gre in naj se preizkusi, če je trdna.« Ni hodila redno, le tu pa tam je šla, ker je tudi sestra želela, da hodi z njo.

Kadar je prišel Matevž, mu je bilo hudo, ko jo je gledal. Zdela se mu je kakor negovana vrtnica, ki je pogrnala korenine v dobri zemlji. Kako neki bo uspevala, ko jo bo presadil v gorski svet, kjer bo zemlja trša, veter močnejši.

Več časa za take misli pa ni bilo. Dekle se je opravičilo spremljevalcu in pohitelo naravnost k Matevžu kakor otrok k materi. Svojevglav pa je res bil ta Matevž! Z nobeno drugo ni plesal kot z Majdo in njeno sestro; če pa so jo prosili drugi, je prisel k materi, in ji delal kraljeve čase. Ni ji pravil o gruntu in tudi ne o vsakdanjih stvarih, pač pa je razdiral vsele, da so tudi druge gospe pomaknile stole bliže.

Tako je bilo trikrat ali štirikrat. Večkrat ni prišel. Sploh je izostal, kakor da se je vsega tega naveličal.

Lepega dne je presenetil Majdo z novico, da je diplomiral in da je sedaj konec z dobo učenja. Samo na diplomu mora še počakati in potem bo odpotoval.

To so zvedeli tudi v klubu. Ravno na seji so zvedeli, ko je poročal načelnik, da je v skrbih za smučkega učitelja, ki bi naj začel z delom pri novem domu blizu Mrzlega studenca. Lapornikov Jernej, ki je bil določen za učiteljevanje na snegu, je dobil službo, in sedaj ne more. Kakšna škoda ravno sedaj, ko bi bilo treba novo zimsko postojanko še vpletati!

»Bomo morali govoriti z Matevžem.«

»On je edini, ki nas lahko reši iz zgage. Morali bomo govoriti z njim; če ne bo hotel, bomo vprašali Janeza.«

Predlog, ki so ga na seji sprejeli, so zapisali v zapisnik: Odbor je sklenil enoglasno, da zaprosi za smučkega učitelja najprej Matevža, če pa ta ne bo mogel, pride v poštev Janez.

Srečno
novolito
želi svojim
cenjenim odjemalcem

TOVARNA ZA KVAS IN DIASLAD
RUDOLF ZALOKER
LJUBLJANA

Grbce, pritlikavce in jetične so zaposlili v tovarni letal

V neki tovarni v San Franciscu, kjer izdelujejo letala, je zaposleno res edinstveno osebje. Kakor piše agencija »La Corrispondenza« iz Rima, so v omenjeni tovarni zaposleni samo takšni ljudje, ki so jih pri naborih pripoznali za nesposobne. To pa so po veliki večini grbci, pritlikavci, gluhoonemi, jetični in ljudje brez ene ali celo brez obeh nog. Ker pa vseh teh še ni bilo dovolj in je v tej veliki letalski tovarni še vedno primanjkovalo delovnih moči, so vzeli na delo še kaznjence iz tamkajšnjih jetnišnic, seveda samo takšne, ki so bili obsojeni na manjše kazni, predvsem pa tiste, ki so jih zaprli zato, ker so bili le prevečkrat pijani.

»News Review«, ki o tem poroča, pravi, da so zato morali nabrati takšne delovne moči za omenjeno letalsko tovarno, ker drugih, sposobnejših, že resno primanjkuje.

Nov dokaz ameriške in angleške »dobrosrčnosti«

Kako malo so Amerikancem in Angležem pri srcu njihovi nekdanji zavezniki Francozi, pač lepo dokazuje roparski napad na francoske severnoafriške kolonije. Izguba teh posesti je namreč Francozom prinesla veliko škodo, zlasti v prehranjevalnem oziru. Če bi Amerikanci in Angleži imeli res kaj srca do francoskega ljudstva, ki si je v sedanjih vojni že tako in tako moralo odreči marsičemu, bi mu gotovo ne odtegnili od ust še tiste hrane, ki jo je vse do zasedbe francoskih severnoafriških kolonij dobivalo iz teh krajev.

Kakšno škodo so Francozi utrpeli sprčo roparskega vdora Amerikancev in Angležev v njihovo Afriko, se lepo vidi iz naslednjih podatkov, ki jih navaja nemški poročevalec iz Pariza:

V letih 1941-42 je Francija uvozila iz Maroka, Alžirije in Tunizije 1,68 milijonov metrskih stotov žita. Ta količina žita bi zadostovala vsej Franciji za mesec dni. Poleg tega je Francija izgubila okrog 8 milijonov metrskih stotov sadja, zelenjave in sočivja ter 50.000 stotov tobaka.

TEL. **KINO SLOGA** 27-20

Ljubzen in trpljenje človeka izven zakona v filmu

»BANDIT«

Najboljši španski umetniki: Agustini Irusta, Anella Bence in dr.

Predstave od 14.30 dalje; konec ob 20.15.

TEL. **KINO UNION** 22-21

Pustolovščine in kazen največjega osvajačca ženskih src

»DON JUAN«

Adriano Rilmoldi — Carla Candiani

PREDSTAVE:

ob delavnikih ob 16 in 18.15; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in ob 18.30

TEL. **KINO MATICA** 22-41

Tajinstvena ljubzenska drama

»MOLČEČA USTA«

z znanimi igralci: Fosco Giachetti, Annette Bach, Andrea Checchi, Carlo Campanini.

PREDSTAVE:

dnevno ob 14.30, 16.30 in 18.30; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30.

Ha! Kako se vse različno vidi. Glej, tamle ona gora. Le nekaj okleščenih dreves stoji tam. Cest ali celo železnice v takih divjinah ni bilo. Zato pa dosti divjačine. Če sem prav videl, tudi slovi.

Hrrr... trrrr... Mehanica čudnih, ne navadnih glasov mi je napolnila ušesa. V trenutku mi je oče pripel padalo in me sunil z letala. Še ustrašiti se nisem utegnil. Ko sem letel navzdol, sem se bežno ozrl kvišku. Groza... letalo v plamenu... Oče, joj kaj je z njim?...

Po hudem trpljenju nas je za vedno zapustila, previdna s tolažili svete vere, nad vse ljubljena mama, gospa

Jožefa Setina roj. Spreitzer

nadučiteljeva vдова v Crnomlju

Pogreb drage pokojnice je bil v sredo, 13. januarja 1943, ob 3 pop v Vojno vas.

Ljubljana, Crnomelj, 12. januarja 1943.

Žalujoči ostali

Sneg spet naletuje.

Naslednjega dne se je zgledil pred-sednik pri Matevžu. Povedal mu je ka-ko in kaj. Temu so žarele oči ob misli, da bi preživel še nekaj tednov med ljudmi, ki bodo prišli od blizu in daleč, da bi se razvedril v snegu. Ah, kako bi bilo prijetno bivati nekje, 1300 m vi-šje v planinski koči, do katere pridejo samo zimski športniki in kjer ne vidiš ničesar drugega kakor belo odejo, goz-dove, venec vrhov in modro nebeško kupolo nad njimi.

V začetku se mu je zdelo neresno in naravnost sebično, da bi si privoščil ta-ko razkošje. Smuč iv kotu pa so mu pri-govarjale: sprejmi, Matevž, ugodno pri-ložnost, sprejmi, še letos in potem bo konec.

»Za to gre, da bi ti šolo vpeljal, po-tem bi že našli človeka, ki bi jo vodil dalje. Ti znaš ravnati z ljudmi in uslu-go bi nam napravil.«

»Ne govori preveč, dragi moj pred-sednik, ker bom prehitro rekel da. Sa-mo domov bi moral, ker me bodo pri-čakovali.«

»Pozimi ni dela, Matevž, lahko te bodo pogrešali.«

Zunaj je naletaval prvi sneg. To je bilo odlično, Matevž je dal svojo be-sedo ter se hitel napravljati, da bi dožl-ve z Majdo lepoto prvega zimskega dne. Kar na hitro se je odločil, da be prevzel dolžnost smučkega učitelja pri Mrzlem studencu, zakaj mudilo se je in ni bilo časa za daljši razgovor.

V trenutku je pozabil na vse, na grunt, na ločitev od mesta in na svojo usodo. Nebo je sipalo bele zvezdice in Matevž je hitel k dekletu, da mu pove, da bo šel v gore, kjer bo smučal, dokler se mu bo ljubilo. Šele potem se bo vrnil k Andraževim.

Brez oklevanja je pozvonil. Če je Majda doma, je vprašal in ko jo je za-gledal, je hitel: »Sneg pada, Majda, prvi sneg! Hitro se napravi!«

Gospa je pričakovala, da bo govoril o izpitu. Še omenil ga ni. »Hvala Bogu, da je tudi to opravljeno!« ji je odvrnil, ko mu je čestitala. Nered je počakal, ko mu je natakala kozarec proseka, ki sta ga popila na srečo. Sesti ni utegnil. Pi-jača pa mu je tem bolj prijala, ker jo je dobil pri Majdinih.

Ze pod hišo jo je prijel pod roko in vodil kakor zaročenko. Mati za oknom je ugibala, kaj mu je, da je tako vesel, fant pa je hitel in pripovedoval dekletu:

»Poslavljam se. Par tednov se bom poslavljal. Za smučkega učitelja bom šel in ostal bom na snegu, dokler se mi bo ljubilo. Razumeš, Majče, dokler se mi bo ljubilo! Kar naravnost mi povej, da sem napravil veliko neumnost!«

»Rajše bi videla, da bi ostal v me-stu.«

»Ne, draga moja, mesta sem sit in tu sem opravil, kar sem moral opraviti. Ti me ne obojaš; ah, moj Bog, kaj bo-do rekli doma? Še danes jim moram ri-sati.«

A. Fogazzaro:

82

Palača ob jezeru

Nato je pripovedovala o Sillovi obisku naslednjega dne, kako ga je hladno sprejela, in kaj ji je napisal v knjigo. Povedala mu je o nocošnjem očetovem srečanju s Sillo in o vtisu, ki ga je pri tem dobil oče. Bala se je, da grofova hči skriva kako žalostno skrivnost in si je očitala, da je zaradi prevelike popustljivosti in nepazljivosti pustila vzkliti čustvo, ki bi morda tiralo mladeniča v pogubo, če bi ne našlo odziva.

»Zdelo se mi je potrebno, da vam povem vse to, čeprav ni brez graje zame.«

Župnik si je v zadregi mel roke in stiskal ustnice.

»Zares ne vem, kaka graja naj bi bila...«

Bil je v zadregi in videlo se je, da se ne more znajti v vsem tem. Vprašal je, kakšen človek da se ji zdi Silla. Odgovorila mu je, da je plemenit, a da njegov duh ni popolnoma zdrav, da je zagrenjen zaradi udarcev, ki jih je že moral doživeti.

»Se vam zdi, da je gojil do vas kako posebno nagnjenje?«

Edita ni odgovorila.

»Vi pa niste čutili nikake naklonjenosti do njega in gospod Silla je bil domneval, da mu vrčate njegovo nagnjenje?«

»Ne, gospod. Bojim se, da ni samo domneval.«

Odgovorila je čisto tiho in nizko sklonila glavo.

Duhovnik je molče gledal njeno zlatolaso glavo. To odkritje ga je bolelo.

Edita je dvignila glavo in si pokrila obraz z rokami.

»Bojim se,« je dejala, »da si nisem dovolj prizadevala, da bi skrila svoja čustva.«

»A če je ta mladenič plemenit, če se zanima za vas in če... oprostite... kakor ste se izrazili... vi sami...«

Edita je spustila roke v naročje in pogledala duhovnika z vlažnimi očmi.

»Kako morete misliti to, gospod župnik, ko pa veste vse? Kako bi se mogla za to odločiti, ko pa me oče potrebuje? Da bi poleg ali morda proti dolžnosti do očeta postavila drugo, močnejšo? Sem zato prišla v Italijo? Sicer pa to tudi ni moj poklic; prepričana sem.«

»Ste zares prepričani?« jo je resno vprašal duhovnik. »Ali se zavedate, kako težka je žrtev, ki jo jemljete nase in ki bo morda s časom postala še težja?«

»Nikar ne recite tega,« je dejala Edita in sklenila roke. Moja žrtev je malenkost v primeri s tem, kar dolgujem očetu. O da bi me Bog uslišal in mu vrnil vero! Srečna sem, da ni ničesar uganil. Kar se mene tiče, bom že prebolela in pozabila. Prosim vas, da bi mi pomagali.«

»Ali je ta žrtev zares potrebna in koristna? Premislite dobro. Morda želi vaš oče, da bi si ustvarili svoj dom in ga ta skrivna skrb muči. Sicer pa nikdar ne vemo, kakih sredstev se poslužuje Bog, da pritegne duše k sebi. Morda bi življenje v krščanski družini blagodejnejše vpliva-

lo nanj. Govorim to glede bodočnosti. Kar se pa preteklosti tiče, se nikar ne vznemirjajte. Če ste mladeniču pokazali nekoliko naklonjenosti, zaradi tega niste niti malo odgovorni za zlo, ki bi ga morda storil.«

»Vem, da nisem odgovorna, a bolelo bi me vseeno.«

Duhovnik je molčal. Ni mogel najti pravih besed. Druge misli so mu silile v ospredje. Zdelo se mu je potrebno, da kaj stori, da prepreči nepoštene namene, ki bi jih imela donna Marina, kakor je domnevala Edita.

»Povejte mi popolnoma odkritosrčno,« je dejal dekleci, »se vam zdi, da sta Marina in Silla dogovorjena? Nikar se ne bojte izraziti svoje sodbe. O vsej zadevi moram biti natančno poučen, v primeru, da bi morda mogel preprečiti kako večje zlo.«

»Pred dvema dnevoma brez dvoma še nista bila,« je odvrnila Edita. »Zdaj pa se bojim, da sta.«

»Da sta sporazumljena?«

»Da. Če še nista, se bojim, da bosta kmalu. To slutim.«

»Da. Če še nista, se bojim, da bosta kmalu. To slutim.«

»Bojite se, da bosta,« je ponovil don Inocencij kakor sam zase, se naslonil s komolecem ob mizo, naslonil čelo ob dlan in se zamislil. Čez nekaj časa je odprl predal pisalne mize in vzel iz njega nekaj listov.

»Ste odgovorili gospodu Sillu na to, kakor vam je napisal v knjigo?« jo je vprašal.

»Ne, gospod župnik.«

»Kako?«

Bržkone je uganila njegov predlog, zato je tako tiho odgovorila.

»Ne, nisem odgovorila.«

Duhovnik je vstal.

»Prav,« je dejal. »Odgovorite mu zdaj.«

Tudi Edita se je nehote dvignila. Brez vsakega pojasnila je uganila župnikov namen.

»Kar zdaj napišite,« ji je dejal in postavil črnilnik blizu k papirju, ki ga je vzel iz predala.

»Mislite, da je to moja dožnost. Kar takoj?«

»Zdi se mi tako. Moja skrb pa bo, da odločim, če bom pismo oddal in kdaj. Sedite na moje mesto.«

Edita je molče ubogala. Mirno je vzela pero v roko in pogledala duhovnika.

Pišite mu, kar hočete, samo da mu vrnete nekoliko poguma.«

Deklica ni nič odgovorila. Sklonila je glavo in se zamislila. Župnik pa je medtem stopil k oknu, ga odprl in se naslonil nanj. Zvezde so ga prijazno pozdravljale in odobravalje njegove namene, črna zemlja, pa se je zdelo, da mu ugovarja.

Čez nekaj minut ga je Edita poklicala in mu podala list.

»Ne,« je dejal, »ne bom čital. Nikar ne pozabite, da Bog ne zapusti tistih, ki zaupajo vanj. Zato se nikar ne žaostite in pojdite k počitku! Pozno je že.«

Srečno novo leto želi

Pičman Lovro

Podjetje za vodovodne instalacije, centralne kurjave in kleparstvo

Ljubljana, Ilirska ul. 15 — tel. 29-11

Srečno novo leto

mojim cenjenim odjemalcem in prijateljem

Ivan Rozina

barve in laki

Ljubljana, Bleiweisova c. 14

Srečno novo leto

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

Simon Kunčič

izdelovanje sodavice - prodaja premoga in drv

Ljubljana, Sv. Petra c. 45

Srečno novo leto

želi svojim cenjenim odjemalcem

Adolf Slapernik

izdelovanje brezalkoholnih pijač

Ljubljana, Cesta 29. oktobra 19

Telefon 36-83

Srečno novo leto

želi vsem svojim cenjenim gostom

Helena Banko

gostilna pri „Nacetu“

Ljubljana, Šmartinska cesta 3

Vsem svojim cenjenim naročnikom in odjemalcem

želi

Srečno novo leto 1943

LJUDSKA
TISKARNA
LJUBLJANA

Srečno novo leto

želim svojim cenjenim odjemalcem

Marjan Glavnik

trgovina sadja in zelenjave

Ljubljana, Pogačarjev trg 1

Telefon 24-93

Srečno in uspeha polno novo leto

želi svojim cenjenim odjemalcem

ZELEZNINA »STABIL«
STANKO BIDOVEC

Ljubljana, Celovška 72 - Tel. 46-30

Srečno in blagoslovljeno novo leto

želi svojim cenjenim odjemalcem

DROGERIJA

DANICA SFILIGOJ

Ljubljana, Bleiweisova 18 - Tel. 37-08

SREČNO IN VESELO NOVO LETO ŽELI

Alojzij Mrovlje

kartonaža

Ljubljana, Emonska cesta 2

Srečno in uspeha polno novo leto

želi vsem cenjenim naročnikom in poslovnim prijateljem

FRAN RAVNIKAR

tesarski mojster, parna žaga in lesna industrija

Ljubljana, Linhartova ulica 25

Edgar Wallace:

46

Skrivnost skrivljene sveče

Roman

»Naj kar vstopi... Govoril bom z njim med štirimi očmi.«

V urad je vstopil visok človek z dolgo haljo in rdečim fesom. Bil je kakih pet in petdeset do šestdeset let star, močan, stasit, zarjavelega obraza, ki je bil nekam trd, in sive brade. Ko je vstopil, se je globoko priklonil.

»Mislim, da znate francoski,« je brž spregovoril T. Ks.

Prišlec se je poklonil.

»Moj zastopnik vam je že povedal,« je rekel francoski T. Ks., »da bi rad nekaj podatkov, ki bi pojasnili neki zločin, ki se je dogodel v našem mestu. Dal sem vam zagotovilo, če je bilo sploh potrebno, da se vam ni treba bati ničesar zaradi tega, kar bi nam povedali.«

»Razumem, effendi,« je odgovoril visoki Turek. »Amerikanci in Angleži so bili vedno z menoj prijazni in večkrat sem bil v Londonu. Zato sem prav vesel, ako bi vam mogel pomagati.«

T. Ks. je stopil h knjižni omari, ki je bila zaprta in je stala v drugem koncu sobe, jo odprl in vzel iz nje neki predmet, zavrt v svilnat papir. Položil ga je na mizo in Turek je mirno opazoval vse njegove kretnje. Komisar je počasi odvijal omot in končno se je prikazal dolg, tenek nož, že zarjavel in zamazan. Ročaj je moral biti, dokler ni bil še počrnel, iz ciziranega srebra. Vzel je nož in ga dal Turku.

»Ta nož je, kakor mislim, vaš,« mu je prijazno rekel.

Turek je obračal nož na vse strani in ga ogledoval ter stopil še bliže k mizi, da bi ga ob večji svetlobi bolje videl. Ogledal si je še rezilo ob ročaju in ga nato vrnil Tu. Ksu.

»Res je moj ta nož,« je rekel.

T. Ks. se je nasmehnil.

»Seveda. Veste, tik ob ročaju sem bral „Hussein Effendi iz Drača“, kar je pisano po arabsko.«

Turek je sklonil glavo.

»S tem orozjem,« je nadaljeval T. Ks. nekako slovesno, »se je izvršil v našem mestu neki umor.«

Turek ni pokazal nikakega zanimanja ali začudenja in ne vznemirjenja.

»Je že bila taka božja volja,« je nato mirno menil Turek. »Take stvari se dogajajo tudi v velikih mestih kot je London.«

»Nož je bil vaš,« je spet poudaril T. Ks.

»A moja roka je bila v Draču, efendi,« je odvrnil Turek in si je znova ogledal nož.

»Tako, torej je Črni Roman mrtev, efendi?«

»Črni Roman?« se je T. Ks. začudil.

»Grk, ki so mu pravili Kara,« je nadaljeval Turek, »je bil zelo podol človek.«

T. Ks. je planil zdaj pokonci, se oslonil na mizo in gledal napeto Turka.

»Kako veste, da je bil Kara?« je hitro vprašal.

»Kdo drugi naj bi bil?« je vprašal. »Ali niso vsi časopisi polni te zgodbe?«

T. Ks. je spet sedel in bil nekoliko razočaran in hud sam nase.

»Res je, Hussein Effendi, a nisem mislil, da berete časopise.«

»Tudi jaz, gospod,« mu je hladno odvrnil, »nisem vedel, da je bil Kara umorjen, dokler nisem videl tega noža. Kako vam je prišel v roke?«

»Našli smo ga v nekem kanalu,« je povedal T. Ks., »kamor so ga najbrž odvrgli morilci. Toda če niste brali časopisov, efendi, potem pač veste, kdo je izvršil umor.«

Turek je počasi dvignil roke do višine ramen.

»Kristjan sem,« je rekel, »in v veri mojih očetov je mnogo modrih rekov, ki se jih spominjam. Eden takih, efendi, je: „Hudobnež umre v domu pravičnega in z orožjem pravičnega se konča hudobni.“ Ekselencia, jaz sem pošten človek in nikdar v svojem življenju nisem zagrešil kaj podlega. Nikdar nisem skušal koga oropati ali umoriti, če pa sem želel komu slabo, Bog, ve, da nisem želel tega zaradi njegove smrti, temveč ker je bilo njegovo življenje v škodo meni in mojim. Vprašajte ta nož in poslušajte njegov odgovor: „Vojščak je služabnik meča“ in „Modri služabnik molči o opravkih svojega gospodarja.“

T. Ks. se je razočarano nasmehnil.

»Upal sem, da mi boste pomagali, in se bal,« je rekel. »Če ne morete govoriti, vas ne morem k temu prisiliti ne z grožnjami ne s kakim postopkom. Hvaležen sem vam pa le, da ste prišli, čeprav mi vaš obisk, oprostite, ni nič koristil.«

In se je spet nasmehnil ter mu dal roko. »Ekselencia,« je odgovoril hladnokrvno stari Turek, »marsikaj je v življenju, kar je naj-

bolje pustiti v miru, in so dogodki, ob katerih mora biti pravica slepa, da ne najde krivca... To je eden takih slučajev.«

Tako se je končal razgovor, od katerega si je T. Ks. toliko obetal. Razočaran je odšel na Portman Place, kjer je menil, da bo srečal Belinda Mary.

»Kje bo imel gospod Lexman ono svoje slavno predavanje in o čem bo govoril?« ga je vprašala takoj potem, ko ga je pozdravila.

»Govoril bo o predmetu, ki mene neznansko zanima,« ji je resno odgovoril. »Svoje predavanje je naslovil Skrivnost skrivljene sveče. V zadevi kriminalnih odkritij ni tako bistre glave, kakor je John Lexman. Če bi se bil posvetil policijskemu poklicu, namesto da bi uporabljal svojo bistrost za pisanje zgodb, sem prepričan, da bi zavzemal v naših vrstah najodličnejše mesto. Zdaj se je odločil za to predavanje, h kateremu sme samo omejeno število povablencev, med katerimi so vsi policijski šefi vsega kulturnega sveta. O'Grady je že odpotoval iz Amerike, kakor mi je davi radio-telegrafično sporočil. Vabilu se je odzval celo šef ruske policije, ker je, kakor veste, ta umor zbudil povsod v vseh policijskih krogih največje zanimanje. John Lexman ne bo samo predaval,« je povedal tiho, »temveč pove tudi, kdo je izvršil umor in kako se je vse zgodilo.«

Belinda Mary je trenutek pomislila.

»Kje bo predaval?«

»Ne vem,« ji je začudeno odgovoril. »Ali je to važno?«